

Varaždinske barokne večeri

Rojc, Edina

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:461856>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Edina Rojc, 0016135361

VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI

Završni rad

Čakovec, rujan 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Edina Rojc, 0016135361

VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI
VARAŽDIN'S BAROQUE EVENINGS

Završni rad

Mentor:

mr. sc. Vladimir Kalšan, pred.

Čakovec, rujan 2024.

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

PRIJAVA TEME I OBRANE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

Stručni prijediplomski studij:

Računarstvo Održivi razvoj Menadžment turizma i sporta

Stručni diplomski studij Menadžment turizma i sporta:

Pristupnik: Edina Roje, IMBAG: 0016135361
(ime i prezime)

Kolegij: Turizam i kultura
(na kojem se piše rad)

Mentor: mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.
(ime i prezime, zvanje)

Naslov rada: Varaždinske barokne večeri

Naslov rada na engleskom jeziku: Varaždin's baroque evenings

- Članovi povjerenstva:
1. Tibar Rodjger, v. pred., predsjednik
(ime i prezime, zvanje)
 2. Nenad Breslauer, v. pred., član
(ime i prezime, zvanje)
 3. mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred., mentor
(ime i prezime, zvanje)
 4. Mirjana Trstenjak, v. pred., zamjenski član
(ime i prezime, zvanje)

Broj zadatka: 2023-MTS-42

Kratki opis zadatka: Opis manifestacije Varaždinske barokne večeri, uz opis arhitekture grada Varaždina iz
razdoblja 17. i 18. stoljeća.

Datum: 11.09.2024.

Potpis mentora:

IZJAVA O LEKTURI

Ja, Mirela Briševac, prof. hrvatskoga jezika i književnosti izjavljujem da je završni rad naslova *Varaždinske barokne večeri* autorice Edine Rojc lektoriran prema pravilima hrvatskoga jezika.

Datum: 22.8.2024.

Potpis lektora: *M. Briševac*

Posebno zahvaljujem mentoru profesoru mr. sc. Vladimiru Kalšanu na odabranoj temi za završni rad i na njegovom stručnom mentorstvu.

Velike zahvale mojim akademskim kolegama koji također vlastitim trudom mogu uživati u plodovima svojeg rada.

Zahvaljujem i ostalim prijateljima na pomoći kroz ove godine, Romani na adekvatnom radnom vremenu, te posebno Bojanu, Tei i Kukiju.

Najveće zahvale ipak pripadaju mojoj majci. Hvala joj na vjernom usmjeravanju, strpljenju i odricanju.

SAŽETAK

Varaždinske barokne večeri predstavljaju jednu od najvažnijih kulturnih manifestacija u Hrvatskoj. Manifestacija je osnovana 1971. godine i od tada kontinuirano privlači brojne domaće i međunarodne umjetnike te ljubitelje glazbe iz cijelog svijeta. Tijekom godina, Varaždinske barokne večeri razvile su se u prestižnu manifestaciju koja doprinosi očuvanju i promociji barokne glazbene baštine grada Varaždina i njegove okolice. Program festivala uključuje raznolike koncerte, od solističkih nastupa do izvedbi velikih baroknih oratorija i opera, a nastupi se održavaju u znamenitim varaždinskim lokacijama, poput katedrale, dvoraca i crkava, čime se dodatno naglašava autentičnost i povijesna vrijednost događaja. Posebna vrijednost Varaždinskih baroknih večeri leži u njihovoj sposobnosti da okupe vrhunske izvođače i ansamble iz cijelog svijeta. Manifestacija je također važna za kulturni i turistički razvoj Varaždina jer privlači posjetitelje iz raznih krajeva te promovira grad kao važno kulturno središte. Kroz kontinuirani rad na razvoju programa i očuvanju njegove kvalitete, festival nastavlja biti ključna točka kulturnog života Varaždina i Hrvatske.

Ključne riječi: Varaždinske barokne večeri, barok, Varaždin, manifestacija, kulturno-povijesna baština, kulturni turizam

ABSTRACT

The Varaždin Baroque Evenings represent one of the most important cultural manifestations in Croatia. The event was founded in 1971 and since then has continuously attracted numerous domestic and international artists and music lovers from all over the world. Over the years, the Varaždin Baroque Evenings have developed into a prestigious event that contributes to the preservation and promotion of the baroque musical heritage of the city of Varaždin and its surroundings. The festival program includes diverse concerts, from solo performances to performances of great baroque oratorios and operas, and the performances are held in famous Varaždin locations, such as the cathedral, castles and churches, which further emphasizes the authenticity and historical value of the event. The special value of the Varaždin Baroque evenings lies in their ability to gather top performers and ensembles from all over the world. The event is also important for the cultural and touristic development of Varaždin, as it attracts visitors from various regions and promotes the city as an important cultural center. Through continuous work on developing the program and preserving its quality, the festival continues to be a key point in the cultural life of Varaždin and Croatia.

Keywords: The Varaždin Baroque Evenings , baroque, Varaždin, manifestation, cultural and historical heritage, cultural tourism

Sadržaj

1. UVOD.....	i
2. KULTURNI TURIZAM I MANIFESTACIJE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE.....	ii
3. BAROKNA BAŠTINA GRADA VARAŽDINA	vii
4. VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI	xxiv
4.1. Varaždinska arhitektura.....	xxiv
4.2. Povijest Varaždinskih baroknih večeri.....	xxiv
4.3. Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri.....	xxix
4.4. Varaždinska glazbena scena.....	xxxiv
4.5. Glazbena škola Varaždin.....	xxxv
4.6. Međunarodni karakter Varaždinskih baroknih večeri	xxxvi
4.8. Klub mecena.....	xl
4.7. Popratni sadržaji Varaždinskih baroknih večeri.....	xli
4.9. Program Varaždinskih baroknih večeri.....	xliv
5.0. Brojčani pokazatelji Varaždinskih baroknih večeri	lii
6. ZAKLJUČAK.....	liii

1. UVOD

Varaždinske barokne večeri, jedan od najvažnijih glazbenih festivala u Hrvatskoj, već više od pola stoljeća pružaju jedinstven doživljaj barokne glazbe u povijesnoj jezgri grada Varaždina i njegovoj okolici. Ovaj festival, osnovan 1971. godine, izrastao je u prestižnu manifestaciju koja privlači vrhunske glazbenike i ansamble iz cijelog svijeta. Manifestacija se održava svake godine krajem rujna i početkom listopada, a njezino održavanje postalo je nezaobilazni dio kulturnog života Varaždina. Grad Varaždin, poznat po svojoj bogatoj povijesti i očuvanoj baroknoj arhitekturi, pruža priliku za ostvarenje festivala koji slavi baroknu glazbenu baštinu. Varaždinske crkve, dvorci i palače omogućuju posjetiteljima da dožive autentično glazbeno iskustvo koje oživljava duh 17. i 18. stoljeća. Osim što čuvaju i promiču glazbu baroknog razdoblja, Varaždinske barokne večeri doprinose kulturnom životu grada i regije, te potiču turistički razvoj. Festival Varaždinske barokne večeri igra ključnu ulogu u učenju publike o vrijednostima i ljepoti barokne glazbe. Kroz godine, festival je proširio svoj program uključujući ne samo glazbene koncerte, već i radionice, predavanja, izložbe i druge kulturne događaje koji svake godine privlače posjetitelje.

Ovaj rad približit će povijest, razvoj i značaj Varaždinskih baroknih večeri, analizirajući njihov utjecaj na kulturnu scenu te doprinos očuvanju barokne glazbene baštine. U prvom je dijelu objašnjen kulturni turizam te su opisane neke od važnijih manifestacija na području Republike Hrvatske koje također doprinose razvoju hrvatskog turizma. U drugom je dijelu rada opisana arhitektura grada Varaždina koja je važna za postojanje Varaždinskih baroknih večeri i njihov razvoj. U trećem su dijelu detaljno opisane Varaždinske barokne večeri sa svojom povijesti, utemeljiteljima i glavnim istraživačima. Predstavljen je međunarodni karakter manifestacije te popratni sadržaji u sklopu Varaždinskih baroknih večeri. Opisana su dva programa manifestacije popraćena slikovnim prikazima te su prikazani broičani pokazatelji koji pokazuju uspješnost manifestacije i njezinu važnost za razvoj turizma Varaždinske županije i Sjeverne Hrvatske. Rad također analizira specifičnosti barokne glazbe i način na koji festival doprinosi njenom očuvanju i popularizaciji u suvremenom svijetu.

2. KULTURNI TURIZAM I MANIFESTACIJE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

Prema Pančić-Kombol (2006) kultura je u današnje vrijeme važan čimbenik koji predstavlja konkurentnost na europskom i svjetskom turističkom tržištu. Kultura je, prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) pojam koji u arheologiji obuhvaća sve ono što je oblikovao čovjek kao pojedinac i sve ono što je oblikovala civilizacija kao cjelina. Sve se to prenosi iz naraštaja u naraštaj, a obuhvaća ponašanje, pismo, materijalne stvari, ideje, običaje, vjerovanja, simbole, pjesmu, folklor i slično. Prema Pančić-Kombol (2006) kultura je oduvijek bila važna za područje Europe, od Rimskog Carstva pa sve do Grand Tour putovanja. Kultura je ostala važan motiv putovanja, a jedino što se kroz godine može promijeniti njezino je iskorištavanje za ostvarivanje gospodarskih i turističkih ciljeva.

Pančić-Kombol (2006) govori kako se sve više država unutar Europe koncentrira na kulturni turizam jer još uvijek postoje manji tržišni segmenti, nema velikog zagađenja, turisti više troše te postupaju pažljivo prema kulturnom nasljeđu nekog područja i njegovom lokalnom stanovništvu. Kultura kao motiv osamdesetih je godina bila dostupna samo elitnom društvu, dok je danas traženi motiv za putovanje. Kulturni turizam kao specifični oblik turizma obuhvaća korištenje kulture i kulturnog nasljeđa kao kulturnih resursa u kreiranju i pružanju turističkog proizvoda. Kulturni turizam je prema Pančić-Kombol (2006, str. 214.), a prema definiciji Svjetske turističke organizacije: “kretanje ljudi zbog osnovnih kulturnih motivacija, kao što su studijske ture, umjetničke i kulturne ture, putovanja na festivale i druge kulturne događaje, obilazak povijesnih predjela i spomenika, putovanja zbog učenja prirode, folkloru ili umjetnosti te hodočašća. U tom se turizmu zadovoljavaju potrebe za različitim kulturnim iskustvom i traženjem mogućnosti za povećavanjem kulturne razine, znanja, iskustava i susreta.“ Kulturni resursi sudjeluju u kulturnom turizmu kada se aktiviraju u turistički proizvod i postanu turistički atraktivni.

Pančić-Kombol (2006) dijeli kulturne resurse na spomenike, muzeje, rute, zabavne centre, kulturno-povijesne događaje i umjetničke događaje. Kultura kao motiv putovanja može imati primarni ili sekundarni cilj. Primarni je motiv onim turistima koji putuju isključivo radi kulture, a druge sadržaje koriste usputno, kao dio sekundarne ponude. Kultura je sekundarni motiv turistima kojima je primarni motiv nešto drugo, na primjer more i kupanje. No, kultura je kao dio turističkog proizvoda neizbježna, kao što to mogu biti poslovni sastanci u nekom drugom gradu ili državi ili studijsko putovanje.

Pančić-Kombol (2006) je prema Asworthu i Gregoryju (1996) kulturni turizam podijelila na turizam umjetnosti, povijesni turizam i turizam nasljeđa. Turizam nasljeđa prema Pančić-Kombol (2006, str. 217.) vrsta je turizma koja se temelji na nostalgiji za prošalošću i želji za iskustvom različitih kulturnih oblika. On obuhvaća kulturnu tradiciju i stvaralaštvo koji su naslijeđeni iz prošlosti. Osnovni resursi za ovu vrstu turizma su povijesni ostaci u obliku građevina, spomenika i drugih oblika ljudskog stvaralaštva, te nezaobilazna „lokalna kulturna tradicija”. Povijesni turizam je prema Pančić-Kombol (2006, str. 217.) „jedan od glavnih oblika kulturnog turizma u kojem se ostvaruju putovanja u područja starih kultura: Rimske kulture, Egipta ili Inka“. Turizam umjetnosti je pak, prema Pančić-Kombol (2006, str. 218.) „usmjeren na iskustva ljudi u slikarstvu, kazalištu i drugim kreativnim oblicima čovjekova nastojanja i izražavanja“.

Vrtiprah (2006) govori kako suvremeno doba sa sobom nosi i suvremene turiste koji traže nešto što još nisu vidjeli. Vrlo važnu zadaću u uspoređivanju destinacija ima kulturno nasljeđe na kojem se temelji konkurentska prednost. Veći životni standard i proces globalizacije utjecali su na to da se promijeni i ponašanje turističkog potrošača. Suvremeni su turisti osobe koje su dobro informirane, znaju što žele i žele onu vrijednost proizvoda za koju su dali svoja financijska sredstva i izdvojili svoje slobodno vrijeme. Oni odabiru područja koja odgovaraju njihovim standardima kvalitete, te između konkurentskih proizvoda izabiru onaj proizvod koji će najbolje odgovarati njihovim očekivanjima. Suvremeni se turist danas želi povezati s prirodom i učiti o drugim narodima, uvažavajući pritom ekološke standarde i brigu o okolišu i lokalnim stanovnicima. Modernog turista ne brine gdje provesti odmor, već kako ga provesti na kvalitetan način.

Prema Pančić-Kombol (2006) vrlo važan utjecaj na razvoj kulturnog turizma Europe ima Europska unija, Vijeće Europe i UNESCO. 1991. godine u sporazumu iz Maastrichta izdani su dokumenti kojima Europska unija podupire kulturni turizam unutar zajednice. Iz ciljeva sporazuma vidljivo je kako zajednica želi sačuvati europsku prošlost i stvoriti okruženje koje će voditi razvoju kulture Europe. Vijeće Europe osnovano je 1949. godine, a među ciljevima bilo je stvaranje jedinstva među državama članicama koje će zajedno štititi svoju kulturnu baštinu. Vijeće je započelo s kulturnim rutama 1984. godine te je time željelo povećati kulturnu svjesnost kroz turistička putovanja. To je dovelo do toga da se organizira projekt Europska kulturna prijestolnica iz 1985. godine, te je taj projekt rezultirao još značajnijim kulturnim aktivnostima unutar Europe. Vrlo važnu ulogu u očuvanju kulturno-povijesne baštine ima UNESCO. UNESCO preko Odbora za svjetsku baštinu odlučuje koji spomenici, dijelovi gradova ili gradovi zaslužuju biti na UNESCO-ovom Popisu svjetske baštine.

Prema UNESCO-u (2024) Republika Hrvatska je na Popisu od 1979. godine s ukupno 31 pokretnim i nepokretnim spomenikom kulturne baštine. Deset je nepokretnih kulturnih dobara upisano na UNESCO-ov Popis svjetske baštine. Osamnaest nematerijalnih kulturnih dobara nalazi se na Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, jedan je upisan na UNESCO-ov Popis nematerijalne kulturne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita te se dva nalaze na UNESCO-ovom Registru dobrih praksi očuvanja nematerijalne kulturne baštine svijeta. U središtu ovog završnog rada je kulturni turizam i kulturna baština na primjeru Varaždinskih baroknih večeri.

Prema Vrtiprah i Sentić (2017) događaji postoje od kada postoje i ljudi. Prema Van der Wagenu i R. Carlosu (2008) za bilo koji događaj, odnosno manifestaciju, lokalno stanovništvo mora pristati snositi rizike i neugodnosti zbog velike količine turista na njihovom području. Sama lokacija održavanja manifestacije mora biti sposobna privući onolik broj posjetitelja koliko je potrebno da bi ta manifestacija postala uspješna. Događaj može biti pokretač promocije destinacije i može poboljšati njezin imidž. On može biti kulturni, zabavni, vjerski ili drugi. Događaj predstavlja okupljanje ljudi koji moraju zadovoljiti iste ili slične potrebe, te se okupljaju na jedan dan ili više dana kako bi učili, zabavili se ili zadovoljili neku drugu potrebu. Kako bi događaj bio ostvaren, on se mora prilagoditi kontekstu destinacije u kojoj će se održavati. Postoji mnogobrojna podjela događaja, od podjele prema podrijetlu do podjele prema veličini. Tako se prema veličini događaji dijele na mega događaje koji su medijski dobro popraćeni te njihovo odvijanje utječe na gospodarsku aktivnost destinacije i pomaže joj stvoriti imidž. Zatim se prema veličini događaji dijele još i na regionalne događaje u čijoj organizaciji sudjeluje regionalno stanovništvo. Njihov je cilj što bolje provesti događaj, povećati zanimanje za određeni grad ili za određenu regiju. Značajni događaji su oni događaji koji privlače veliki broj posjetitelja te je motiv dolaska kultura ili povijest određenog područja, dok su manji događaji oni kojih ima najviše, a to mogu biti sastanci, konvencije, dodjele nagrada i slično. Općenito se događaji dijele na kulturne, zabavne, poslovne, sportske, obrazovne, rekreacijske i privatne događaje. U kulturne događaje spadaju festivali i manifestacije, karnevali, parade i religiozni događaji. Pozitivni učinci događaja su svakako uvođenje novih ideja, promocija destinacije, promocija zaštite ekosustava, urbana izgradnja, viši prihodi, veći broj posjeta i duži boravak u destinaciji, širenje kulturnih horizonta. Negativne strane manifestacije mogu biti društvena nejednakost, zagađenje okoliša, otpor lokalnog stanovništva prema određenoj vrsti turizma na nekom području, buka.

Iz članka Ugovora o funkcioniranju Europske unije (2024) vidljivo je kako je Europska unija kao zajednica pristala njegovati kulture svih država članica. Unija se zalaže za razvoj kulturnih identiteta država članica, uz istovremeno poštivanje njihove nacionalne i regionalne različitosti, te naglašavanje zajedničke kulturne baštine. Aktivnosti Unije usmjerene su na jačanje suradnje među državama članicama, a kada je potrebno, Unija također pruža podršku i nadopunjuje njihove inicijative u određenim područjima. Ova područja uključuju promicanje znanja, širenje kulture i povijesti europskih naroda, zaštitu i očuvanje kulturne baštine od značaja za Europu, podržavanje nekomercijalnih kulturnih razmjena te poticanje umjetničkog i književnog stvaralaštva. Unija, zajedno s državama članicama, aktivno radi na razvijanju suradnje s trećim zemljama i relevantnim međunarodnim organizacijama u području kulture, pri čemu je poseban naglasak stavljen na suradnju s Vijećem Europe. U svom djelovanju prema drugim odredbama Ugovora, Unija će uzeti u obzir kulturne aspekte kako bi osigurala poštivanje i promociju kulturne raznolikosti svojih članica. Hrvatska je prema Europskoj uniji (2024) samostalna država članica Europske unije od 2013. godine te prema Hrvatskoj turističkoj zajednici (2024) ima raznoliku turističku ponudu manifestacija koje se provode kroz cijelu godinu na području Republike Hrvatske. Ponuda prikazuje djelić kulture Hrvatske i ukazuje na stupanj raznolikosti kulture i običaja diljem države. Prema Hrvatskoj turističkoj zajednici (2024) Hrvatska je podijeljena na deset turističkih regija, od kojih se svaka izdvaja po svojoj kulturi i po svojim specifičnim i konkurentnim manifestacijama koje organizira. Od istaknutijih manifestacija u Republici Hrvatskoj izdvaja se Špancirfest, koji je prema Hrvatskoj turističkoj zajednici (2024) kulturna manifestacija i okosnica grada Varaždina. Odvija se svake godine te se ulice na desetak dana pretvaraju u pozornice za ulične glazbenike i zabavljače, a godišnje ga posjeti oko 20 milijuna turista iz različitih dijelova svijeta. Od ostalih regija izdvaja se Istra gdje se svake godine odvija festival Spectacvla Antiqua, koji prema Pauletti, Lekić i Dabi (2004) služi za očuvanje antičke baštine koja se može pronaći na području grada Pule i njegove okolice. Festival obilježavaju bitke gladijatora, te tako prikazuju staru praksu stanovnika koji su živjeli na području Istre u vrijeme antike. Od glazbenih manifestacija Hrvatska turistička zajednica (2024) ističe Melodije Istre i Kvarnera i glazbene večeri u Svetom Donatu. Melodije Istre i Kvarnera prema Melodijama Istre i Kvarnera (2024) označavaju festival koji se temelji na etno glazbi kraja u kojem se odvija, a to je glazba na kojoj je osnovana istarska ljestvica koju nazivaju jednom od najinteresantnijih glazbenih pojava u svijetu. Glazbene večeri u Svetom Donatu su prema 64. Glazbenim večerama u svetom Donatu (2024) glazbeno-scenski festival koji promiče vrijednosti hrvatske baštine te na skladan način objedinjuje komornu glazbu uz

naglasak na Zadarski komorni orkestar te srednjovjekovnu i renesansnu glazbu s naglaskom na lokalnu baštinu iz tog vremena. Od ostalih kulturnih manifestacija ističu se prema Hrvatskoj turističkoj zajednici (2024) Sinjska alka te Moreška. Sinjska alka se prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) održava u gradu Sinju, te se na taj način slavi 300 godina tradicije, a cilj je natjecateljima, odnosno alkarima na konjima koji su u punom trku, kopljem gađati željeznu alku obješenu na konopu. Pritom natjecatelj (alkar) mora nedvojbeno biti iz Sinja ili Cetinske krajine kako bi mogao ući u natjecanje. Moreška se izvodi na otoku Korčuli. Prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) isprepliću se plesni koraci povezani s mačevanjem, a manifestacija prikazuje dvije skupine ljudi od kojih je jedna kršćanske vjere, dok druga nije. U Hrvatskoj se prema Hrvatskoj turističkoj zajednici (2024) provode i druge vrste manifestacija, ali nisu sve spomenute u radu. Važno je napomenuti da su sve manifestacije bitne za privlačenje turista te one zasigurno sudjeluju u motiviranju turista da posjete različite gradove i sudjeluju u različitim kulturama.

3. BAROKNA BAŠTINA GRADA VARAŽDINA

Iz naziva manifestacije Varaždinske barokne večeri vidljivo je kako su dvije važne komponente manifestacije Varaždin i barok.

Barok je prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) umjetnički stil vidljiv u književnosti i umjetnosti. Kroz rani novi vijek taj se termin koristio u svakodnevnom jeziku, a označavao je loš ukus. U 18. stoljeću naziv su koristili autori za umjetnička djela 17. stoljeća kako bi opisali kič i nepromišljenost. S 19. na 20. stoljeće koristio se kao naziv za umjetnički stil koji je došao nakon renesanse, a prije klasicizma. Razdoblje baroka u likovnoj je umjetnosti razdoblje 17. stoljeća, dok je u glazbenoj umjetnosti to razdoblje 18. stoljeća. Kroz povijest barok se tumačio na različite načine, pa se tako objašnjavao kao poseban stil. Neki su ga autori pokušali objasniti samo kao stil koji se suprotstavljao renesansi i klasicizmu bez ikakvih važnih karakteristika, dok su ga drugi objašnjavali kao stil koji je obuhvatio razdoblje crkvene obnove. No, veći dio povijesti baroka obuhvaćaju karakteristike koje su proturječile naredbama crkve. U književnosti se koristio kao stil tijekom 17. stoljeća, kada je bila dominantna uporaba stilskih figura, te se u 20. stoljeću koristio kao naziv za stil europske književnosti, između stila renesanse i klasicizma. U hrvatskoj se baroknoj književnosti ističu Ivan Gundulić i njegovo djelo Dubravka, nadalje Ivan Bunić Vučić te Fran Krsto Frankopan. U baroknoj književnosti najviše se isticala crkvena liturgija. Početkom 17. stoljeća prvi grad koji je koristio barokna obilježja za kreiranje strukture grada bio je Rim. Do izražaja dolazi trg kao glavna struktura grada ili neka građevina u središtu. Sljedeća fotografija prikazuje trg Piazzu da Cortonu kao prikaz građevine u središtu.

Fotografija 1. Piazza da Cortona, Italija

Izvor: <https://www.cortonatouristguide.com/it/cortona-centro-storico> (3.7.2024.)

Prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) u Parizu se u 17. stoljeću gradi dvorac Versailles s pripadajućim parkom koji mu daje dojam beskonačnosti. U Rimu se u 18. stoljeću grade

Španjolske stube koje su prikazane na sljedećoj fotografiji, a tijekom ranobarokne arhitekture tu se ističu sakralne građevine koje plastično naglašavaju sredinu pročelja, a međusobno se isprepliću longitudinalni i centralni tlocrti.

Fotografija 2. Španjolske stube, Rim

Izvor: <https://hr.advisor.travel/poi/Španjolske-stube-2856> (3.7.2024.)

Prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) barokna se arhitektura širi po Italiji tijekom 17. stoljeća, dok se u Francuskoj za vrijeme vladavine Luja 19. razvijaju elementi baroknog klasicizma, a grade se palače i dvorci. Gradovi koji daju najveći doprinos baroku u Italiji u 18. stoljeću su Torino i Rim, ali se barok razvija i u ostalim europskim gradovima. Takav primjer vidljiv je u Beču (kraljevska rezidencija dvorac Schönbrunn) te u bečkoj palači Belvedere. U baroknom kiparstvu ističe se talijanski kipar G. L. Bernini koji na novi način povezuje kipove s prostorijama u kojima se postavljaju. Kao novi načini ukrašavanja prostora javljaju se fontane i konjički kipovi.

Slikarstvo se u baroku opet najviše razvija u Italiji pod utjecajem M. M. da Caravaggia koji naglašava dramatičnost i objekte koji su osvijetljeni u mračnoj pozadini. Sredinom 17. stoljeća javlja se iluzionističko slikarstvo koje je najviše utjecalo na djela visokog baroka. Od poznatijih slikara toga razdoblja pojavljuje se Rembrandt koji koristi igru svjetla i tonova, a na sljedećoj je fotografiji prikazano njegovo djelo Osljepljivanje Samsona.

Fotografija 3. Osljepljivanje Samsona

Izvor: https://www.znanje.org/i/i26/06iv08/06iv0814/Rembrant%20dela/scan0008_exposure.jpg (3.7.2024.)
Prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) od predmeta za svakodnevno korištenje ističu se zrcala i kabineti. Kao materijal za pokućstvo koristi se orah i palisander, a zlato se koristi kod sakralnih predmeta kao što su kaleži, križevi, satovi i slično. Na sljedećoj je fotografiji prikazan drveni kabinet (pozlaćen) kakav se koristio u svakodnevnoj uporabi za vrijeme 17. i 18. stoljeća.

Fotografija 4. Barokni kabinet (pozlaćeni)

Izvor: https://www.arthouseejtmanek.cz/temp/images/front/item/image/dsc9505_1600x0_0.jpg (3.7.2024.)
Prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) u Hrvatskoj također postoje dokazi građevina iz razdoblja baroka. Tijekom 17. stoljeća grade se barokne sakralne ustanove, crkva svete Katarine u Zagrebu i isusovački te franjevački samostanski kompleks iz Varaždina, a od ostalih se građevina na sjeveru Hrvatske izdvaja dvorac Zrinskih u Čakovcu. U 18. stoljeću barok sve više prevladava u sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj. Grade se dvorci, kurije i palače u Varaždinu i Zagrebu. Glazba, kao još jedan od oblika umjetnosti, također je prisutna u

razdoblju baroka. Koriste se gudačka glazbala i glazbala s tipkama, a pojavljuje se i opera kao način izvođenja glazbe, te kao sredstvo za razlikovanje baroka od renesanse. Opera potiče iz Firence, a prva sačuvana opera datira iz 1597. godine pod nazivom Dafne, dok se prvo operno kazalište također otvara u Italiji. Glazbena se djela izvode u crkvama, na priredbama i dvorovima. U baroknoj operi raskošni su kostimi i pozornica, a u Francuskoj se naglašava balet. Crkve uvode oratorij kao novi pojam glazbe kako bi ju približila modernim svjetonazorima, a kao novi oblik izvođenja glazbe javlja se orkestar.

Weber (2020)¹ navodi kako je održavanje Varaždinskih baroknih večeri potaknula kulturno-povijesna baština grada Varaždina iz razdoblja baroka. Prema Grabaru (1998), razdoblje baroka obuhvaća 17. i 18. stoljeće. To je razdoblje kada se drvo kao građevni materijal zamjenjuje kamenom. U Varaždinu se počinju graditi barokni objekti, a kuće se grade na prilaznim cestama. Građani tada grade nasipe kako bi osigurali svoju sigurnost pred napadačima, te se počinju graditi utvrde, palače, dvorci, kurije i danas najvažnije građevine za grad Varaždin. Cvitanović (2006) govori kako grad Varaždin doživljava vrhunac u 16. stoljeću. To je razdoblje koje prednjači izgradnji baroknih utvrda. Varaždin je tada osigurao svoju zaštićenost izgradnjom Starog grada zajedno s pripadajućim nasipima, a utvrda je prikazana na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 5. Stari grad Varaždin

Izvor: Izrada autora (2024)

Prema Cvitanović (2006), u 17. stoljeću vlasništvo dvorca pripada grofovskoj obitelji Erdődy, obitelji koja nije bila naklona varaždinskim građanima, a nakon pogubljenja Zrinskog i Frankopana postaju vrlo bitni za očuvanje Hrvatske od napada. Grad je bio sjedište bana do

¹ Weber, Z. (2020) . Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

požara 1776. godine, a grofovski obitelj Erdődy tek nakon požara gradi svoju palaču koja je prikazana na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 6. Palača Erdődy

Izvor: Izrada autora (2024)

Prema Puhmajeru (2022), palača Erdődy smještena je na Kapucinskom trgu. Palača je bila građena u 18. stoljeću za potrebe stanovanja udovice jednog od Erdődyja. Pročelje krase 18 prozorskih osi, a vidljiva su tri rizalita, od kojih dva završavaju trokutastim oblikom. Prema Cvitanović (2006), dolaskom isusovaca u grad, Varaždin postaje urbanističko naselje. Oni su na poziv zagorske vlastele započeli gradnju crkve svete Marije u Varaždinu te je to sakralna građevina koja je među prvima imala barokna obilježja. Prema Cvitanović (2006), crkva svete Marije građena je četiri godine, u razdoblju od 1642. do 1646. godine. Izgradnja crkve bila je povjerena Juraju Matoti. Isusovci su 1643. osnovali gimnaziju koja je prvotno bila smještena u drvenu građevinu, no nakon požara 1655. godine seli se u kameni kolegij, a nakon 1776. se ponovno obnavlja. Prema Turističkoj zajednici Varaždinske županije (2024) ta je gimnazija treća po starosti u Hrvatskoj. Cvitanović (2006) govori kako je deset godina od završene gradnje crkve započela gradnja sakristije. Toranj crkve bio je nadograđen 1676. godine, a tek je u 18. stoljeću poprimio barokni izgled. Crkva povezuje samostan s biskupijskom gimnazijom. Njezina gradnja dala je viziju ostvarenja baroknog grada na sjeveru Hrvatske. Prema Turističkoj zajednici Varaždinske županije (2024) katedralu na pročelju krase kip svete Marije, dok ispod ikone svete Marije stoji grb obitelji Drašković koji su u ono vrijeme bili glavne mecene koje su omogućile gradnju katedrale. Sljedeća fotografija prikazuje varaždinsku katedralu, te pripadajući isusovački samostan u Varaždinu.

Fotografija 7. Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije

Izvor: Izrada autora (2024)

Fotografija 8. Isusovački samostan

Izvor: Izrada autora (2024)

Najstariji red Katoličke crkve prema Cvitanović (2006) su franjevci te su oni također sudjelovali u izgradnji urbanog grada Varaždina sa svojom crkvom svetog Ivana Krstitelja i samostanom. Izgradnja franjevačkog samostana počinje 1626. i traje sve do 1678. godine. U tadašnjoj gradnji ističe se stil pod nazivom manirizam. To je stil koji naglašava osvjetljenje prostora i važnost prirodnog osvjetljenja. Samostan je građen na ostacima srušenog samostana koji je bio oštećen u požaru. Crkva je građena od 1650. pa do 1655. godine, a može se pohvaliti raskošnom propovjedaonicom čiji je vlasnik od 1675. godine i koja je neuobičajenija od ostatka predmeta u crkvi. Franjevački toranj obojen je u crno, a prema

Turističkoj zajednici Varaždinske županije (2024) taj je toranj (visok 54,5 metara) najviši toranj u gradu. Prema Cvitanović (2006), crkva je pretrpjela požar 1655. godine, a nakon nove gradnje franjevci su i dalje imali ulogu učenja i odgajanja mladih svećenika. Unutrašnjost crkve bila je dovršena 1657. godine, a sami značaj crkve potvrđuje posjeta zagrebačkog biskupa Petra Petretića. Prema Turističkoj zajednici Varaždinske županije (2024) ispred crkve nalazi se kip Grgura Ninskog. Kip je postavljen u 20. stoljeću, no prvenstveno je bio djelo kipara Ivana Meštrovića i to za potrebe grada Splita. Na sljedećoj je fotografiji prikazana crkva svetog Ivana Krstitelja u Varaždinu, a na fotografiji 10. predstavljen najviši toranj u Varaždinu prema Turističkoj zajednici Varaždinske županije (2024).

Fotografija 9. Crkva svetog Ivana Krstitelja

Izvor: Izrada autora (2024)

Fotografija 10. Toranj crkve svetog Ivana Krstitelja

Izvor: Izrada autora (2024)

Od ostalih redova Katoličke crkve koji su ostavili značaj na grad Varaždin i njegov razvoj te bili važni za kulturno-povijesnu baštinu Cvitanović (2006) navodi još jedan red koji je imao utjecaj na grad Varaždin. To je red sestara uršulinki te su se one smjestile na rubu grada Varaždina. Sljedeća fotografija prikazuje Uršulinsku crkvu rođenja Isusova.

Fotografija 11. Crkva rođenja Isusovog

Izvor: Izrada autora (2024)

Prema Cvitanović (2006), u izgradnji crkve sudjelovali su hrvatski graditelji. Izgradnja je započela 1716. godine, 1777. godine pridružuje joj se prostor za učenje mladih sestara, dok se 1726. gradi toranj za crkvu. Cvitanović (2006) navodi kako kapucini u grad dolaze 1697. godine i grade crkvu sa samostanom izvan stare jezgre grada, ali kompleks ne sudjeluje u izgradnji urbanističke cjeline grada Varaždina. Sljedeća fotografija prikazuje Kapucinsku crkvu.

Fotografija 12. Kapucinska crkva

Izvor: Izrada autora (2024)

Važno je spomenuti i crkvu svetog Nikole, zaštitnika grada Varaždina. Crkva je prema Cvitanović (2006) izgrađena 1761. godine na temeljima iz razdoblja gotike i renesanse, a nadograđena je u stilu baroka. Prema Puhmajeru (2022), na ulazu u crkvu vidljivi su pilastri, stupovi koji služe za pridržavanje greda. Sljedeća fotografija prikazuje crkvu svetog Nikole.

Fotografija 13. Crkva svetog Nikole

Izvor: Izrada autora (2024)

Puhmajer (2022) navodi pavlinski majur koji je građen u 18. stoljeću kao ljetnikovac koji se nalazi izvan Starog grada, a prikazan je na sljedećoj fotografiji. Unutrašnjost mu krasi štukature, a na portalu se nalazi pavlinski amblem koji datira iz 18. stoljeća. Palača je dokaz da su na ovim prostorima vladali i pavlini.

Fotografija 14. Pavlinski majur

Izvor: Izrada autora (2024)

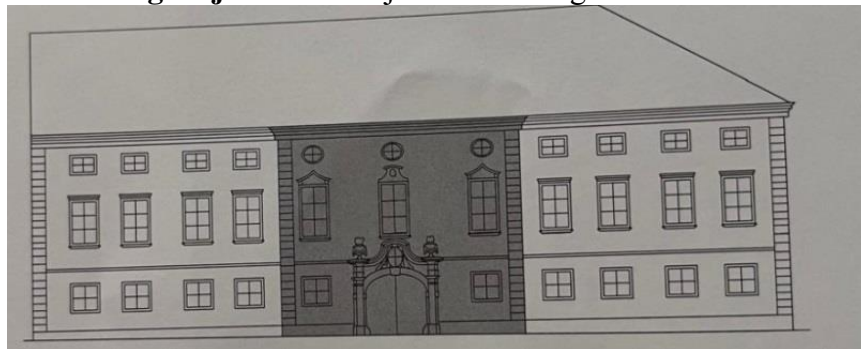
Od ostalih građevina barokne arhitekture u Varaždinu se izdvajaju gradske palače. Prema Horvat-Levaj (2022) u Varaždinu postoji veliki broj palača. Horvat-Levaj (2022) naziva Varaždin jednim od najljepših gradova iz razdoblja baroka. Varaždin je prošao dva bitna razdoblja razvoja, a to su renesansa i gradnja nasipa i obrambenog sustava, te barok u 17. i 18. stoljeću. U 17. se stoljeću za grad grade dva samostana, a u 18. se stoljeću gradi Uršulinska crkva te se započinje s gradnjom palača. Puhmajer (2022) spominje Varaždin i njegovu arhitekturu u kontekstu najrazvijenijeg grada po urbanom razvoju. To je grad u kojemu je većina povijesti sačuvana u arhivama te ima očuvanu kulturno-povijesnu baštinu. Za razliku od razdoblja prije baroka, kada su palače bile znak moći i plemstva, tijekom 17. i 18. stoljeća svi slojevi građanstva mogli su graditi i živjeti u palačama, dok su se u 18. stoljeću europske zgrade, koje su vanjštinom nalikovale na palače, iznajmljivale.

Prema Puhmajeru (2022), a prema Norberg-Schulzu (2003), u 17. i 18. stoljeću počinje gradnja urbane cjeline na način da postoji zgrada, palača ili crkva u središtu te se na taj način arhitektura otvara i pokušava povezati s okolišem. Prema Puhmajeru (2022), 17. stoljeće bilo je nemirno razdoblje za hrvatsko stanovništvo. Hrvatska je nakon rata protiv Turaka u svojem vlasništvu imala samo 18.200 četvornih kilometara zemlje, dok se njezino vlasništvo povećalo za 1.800 četvornih kilometara nakon što su u njezin teritorij vraćene Slavonija i Lika, a Hrvatska je tada podijeljena na Vojnu krajinu i Bansku Hrvatsku. U 18. stoljeću, za vrijeme vladavine Marije Terezije, Hrvatska je podijeljena na županije kao teritorije. Izvršna je vlast tada pripala Hrvatskom saboru, a dio izvršne vlasti obnašao je hrvatski ban Franjo Nadasdy koji je svoje sjedište imao u Varaždinu od 1756. godine, pa tako Varaždin 1767. godine postaje glavni hrvatski grad, dok se 1779. njegova politička moć ukida i Ugarska postaje nadređena Hrvatskoj. Dokazi da je Varaždin bio urbano središte datiraju iz srednjeg vijeka, premda dokazi o izgradnji Starog grada datiraju iz 12. stoljeća. Grad su napali Tataři u 13. stoljeću te se on od tada razvija kao srednjoeuropsko područje. Grad je smješten blizu Slovenije i njoj pripadajuće Štajerske. Iz tog su područja dolazili umjetnici i arhitekti. Na Varaždin su imali utjecaj austrijski graditelji koji su obnovili Stari grad te je on kao gradska tvrđava koja je branila stanovnike od Turaka pripala obitelji Erdődy. Prema Puhmajeru (2022), u 16. stoljeću Franjevački trg se proširuje s Trgom kralja Tomislava na kojem se nalazi palača Gradske vijećnice. U tom su razdoblju po gradu bile građene drvene kuće, a tek se kasnije drvo zamjenjuje kamenom. U 17. stoljeću počinje gradnja crkava i samostanskih kompleksa. U 18. stoljeću nastavlja se gradnja samostanskih kompleksa s Kapucinskom crkvom i Uršulinskom crkvom te njezinim samostanom, a gradi se i crkva svetog Nikole. Grad je 1776. zadesio razorni požar u kojemu je stradalo više od

polovice gradskih kuća, ali se šteta od požara ubrzo popravila s obzirom da kuće i zgrade nisu izgorjele do temelja. Tijekom 18. stoljeća grad se razvija, pa se tako javljaju javni zdenci i rasvjeta kao inovacije, a u tom razdoblju grad slovi kao najveći grad po broju stanovnika. To je ujedno i razdoblje kada se ruše gradske zidine. Za vrijeme dok je Varaždin nosio titulu glavnoga hrvatskoga grada, u njemu se odvija politički, kulturni i društveni život. Počinju ga naseljavati plemići u 18. stoljeću. Od važnijih se obitelji izdvaja obitelj Erdódy koja je u svojem posjedu držala Stari grad od 1607. godine, a od hrvatskih plemićkih obitelji izdvajaju se obitelj Drašković, Keglević i Patačić koji su se u ono doba mogli pohvaliti najvećim brojem nekretnina u svojem vlasništvu. Osim plemićkih obitelji, važnu ulogu u izgradnji palača imale su i osobe koje su obnašale javnu dužnost. Palače su se gradile kao jednokrilne ili višekrilne, a kod višekrilnih glavno je krilo bilo položeno uz ulicu.

Prema Puhmajeru (2022), u razdoblju 17. i 18. stoljeća pročelja palača ukrašavala su se rizalitom kojim se naglašavao dio palače i postao dominantan nad ostalima, a glavna vrata krasili su dvostruki stupovi te pilastri koji su imali dekorativnu ulogu. Jednorizaladni stil vidljiv je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 15. Prikaz jednorizaladne građevine

Izvor: Puhmajer, P. (2022) . Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 110.

Od takvih varaždinskih palača prema Puhmajeru (2022) izdvaja se palača Drašković koja se nalazi na Trgu kralja Tomislava, a koja je prikazana na sljedećoj fotografiji. Prema Puhmajeru (2022) palača datira iz 18. stoljeća, a dijelom je služila kako bi se Ivan V. Drašković proglasio banom. Na palači je uočljivo jednorizaladno pročelje u sredini s posebnim motivima iznad prozora. Glavni ulaz palače krase par pilastri te grb obitelji Drašković.

Fotografija 16. Palača Drašković

Izvor: Izrada autora (2024)

Prema Puhmajeru (2022) palača Zagrebačkog kaptola izgrađena je u 18. stoljeću za potrebe imovinsko-pravnih poslova Zagrebačke biskupije, te je prikazana na sljedećoj fotografiji. Palača je jednorizalitna, a jonski pilastri odjeljuju prvi kat od drugoga, dok se na glavnom ulazu nalaze pilastri. Palaču iznutra krasi štukature, a izvana, na središtu zabata, prikaz je Božjeg oka.

Fotografija 17. Palača Zagrebačkog kaptola

Izvor: Izrada autora (2024)

Osim jednorizalitnog pročelja, palača prema Puhmajeru (2022) može imati trorzalitno pročelje gdje je najviše ukrašen središnji dio palače, te je takav stil prikazan na sljedećoj fotografiji. Neke palače prema Puhmajeru (2022) građene su bez rizalita, a takav primjer palače prikazuje Pavlinski majur koji je prikazani na fotografiji pod brojem 14.

Fotografija 18. Prikaz trorzalitne građevine

Izvor: Puhmajer, P. (2022) . Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 110.

Trorzalitni stil gradnje prema Puhmajeru (2022) krasi palaču Varaždinske županije koja je prikazana na sljedećoj fotografiji. Smještena je na Franjevačkom trgu te je najveća varaždinska palača koja datira iz 18. stoljeća. Palača je trorzalitna, a na portalu su vidljiva dva korintska stupa koji nose balkon. Glavni rizalit krase tri para pilastra koji vidljivo odjeljuju prvi i drugi kat.

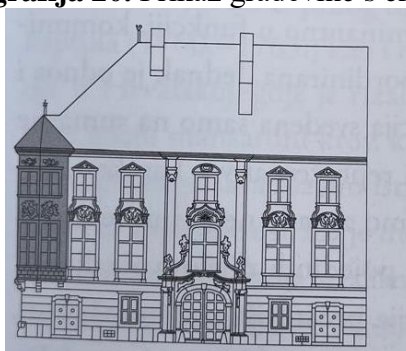
Fotografija 19. Palača Varaždinske županije

Izvor: Izrada autora (2024)

Puhmajer (2022) navodi kako se na nekim palačama građenima za vrijeme baroka mogu vidjeti produljenja zgrade. Takva se produljenja nazivaju erkeri, te nose više prirodnog osvjetljenja te služe za bolje iskorištavanje prostorija. Takav je stil prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 20. Prikaz građevine s erkerom

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 111.

Od varaždinskih palača takvog stila izdvaja se, prema Puhmajeru (2022), palača Patačić koja je smještena na Franjevačkom trgu. Gradnja palače počinje u 17., a dovršena je u 18. stoljeću. Palača je 1705. godine bila u vlasništvu lepoglavskih pavlina. Palača je završila u posjedu obitelji Keglević kojima je služila za stanovanje i odvijanje društvenog života grada Varaždina, te je prikazana na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 21. Palača Patačić

Izvor: Izrada autora (2024)

Pročelja palača su se prema Puhmajeru (2022) i oslikavala, a jedan od načina oslikavanja su i geometrijski oblici koji se nazivaju medaljoni. Od varaždinskih palača takvog stila izdvaja se palača Prašinski-Sermage. Palača je obojena u bijelo, s medaljonima na pročelju. Medaljoni su puni, obojeni u tamnosmeđu i svijetlosmeđu boju. Palača se nalazi na Stančićevom trgu, gradi se u 17. stoljeću, a iznutra ju kraše štukature. Palača je prikazana na sljedećoj fotografiji.

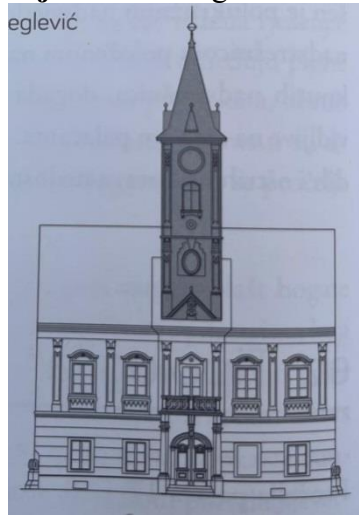
Fotografija 22. Palača Prašinski-Sermage

Izvor: Izrada autora (2024)

Prema Puhmajeru (2022) još je jedna inovacija korištenje pročelja na kojem je smješten toranj, a takav je stil gradnje prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 23. Prikaz građevine s tornjem

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 110.

Od varaždinskih palača takvog stila gradnje Puhmajer (2022) izdvaja zgradu Gradske vijećnice prikazanu na sljedećoj fotografiji. Zgrada se nalazi na Trgu kralja Tomislava te se prvi put spominje u 16. stoljeću kao darovnica grofa Brandenburga, a 1793. bila je obnovljena u stilu kasnoga baroka. Vijećnica je dijelom bila oštećena u požaru 1776. Na pročelju je vidljivo 5 prozorskih osi te plošni pilastri, a balkon je poduprt dorskim stupovima.

Fotografija 24. Gradska vijećnica

Izvor: Izrada autora (2024)

Za unutrašnje ukrašavanje u palačama Puhmajer (2022) navodi ukrase, štukature, kamene detalje i dekorativni namještaj. Na zidovima se mogu naći zidna oslikavanja koja najčešće

reprezentiraju cvjetne oblike. Štukature su žbukani ukrasi koji se mogu pronaći na stropovima prostorija u palačama, a najčešće su pravokutnog i šiljastog oblika, te je primjer štukature prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 25. Štukatura

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 139.

Od stolarije koja također sudjeluje u ukrašavanju prostora Puhmajer (2022) ističe dvokrilna vrata s mehanizmom za zaključavanje prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 26. Drvena vrata s mehanizmom za zaključavanje

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 142.

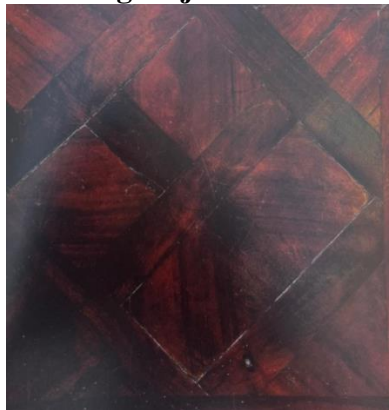
Prema Puhmajeru (2022) u razdoblju baroka koriste se kaljeve peći kao način zagrijavanja prostorije, a često su bile ukrašene i obojene jakim bojama kao što je prikazano na sljedećoj fotografiji. Na podovima uočljive su kamene ili drvene kocke, hodnici su bili popločani opekom, a stubišta su također morala biti od kamena. Primjer je prikazan na fotografiji 28.

Fotografija 27. Barokna peć

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 145.

Fotografija 28. Parket

Izvor: Puhmajer, P. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada, str. 147.

4. VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI

4.1. Varaždin i njegova kulturno-povijesna baština

Varaždinske su večeri danas prema Bobiću (2020) najjemenitiji festival kulturne tematike na području Hrvatske, te je kao takav prepoznat diljem svijeta.

Prema Weber (2020)² Varaždin je bio jedan od slobodnih kraljevskih gradova u Hrvatskoj, te u njemu postoji sjajan primjer očuvanja kulturne baštine. Hrvatska enciklopedija (2024) navodi kako je grad Varaždin ujedno i županijsko središte u sjeverozapadnoj Hrvatskoj koji leži na rijeci Dravi. Središte je Varaždinske županije i prostire se na oko 85 kilometara od glavnog grada Zagreba. Varaždin je grad koji se smatra baroknim gradom zbog svojeg nasljeđa, te je kao takav vodeće kulturno i gospodarsko središte sjevera Hrvatske. Weber (2020)² spominje Varaždin kao grad čija je osnovna arhitektura iz baroknog razdoblja. Njegova arhitektura prikazuje njegovu slavnu prošlost kao dokaz da je s razlogom bio sjedište Hrvatske. Jedna od glavnih građevina Varaždina i ostatak njegove prošlosti je muzej Stari grad u kojem se nalazi Gradski muzej Varaždin. Danas su tamo pohranjeni ostaci iz prošlosti, kao što su dokumenti i stjegovi, namještaj, kuhinjski pribor i slično. Weber (2020, str. 19.)² za Varaždin piše kako je to grad koji je doživio kao “dovoljno velik da je u njemu moguće provesti sretno djetinjstvo, mladost i školovanje, a opet dovoljno malen da je moguće korakom svladati njegova prostranstva.“ Arhitekturu grada ne čine samo ostaci iz barokne umjetnosti, već i palače, muzeji, škole, gradska knjižnica te koncertna dvorana koja je smještena u Hrvatskom narodnom kazalištu, kao i ostala arhitektura koja je navedena i opisana u prethodnom poglavlju.

4.2. Povijest Varaždinskih baroknih večeri

Varaždinske barokne večeri prema Weber (2020)² počinju osnivanjem Muzičkog društva 1827. i Glazbene škole godinu kasnije. Koncept Varaždinskih baroknih večeri stvoren je kada je Glazbena škola u Varaždinu slavila 140 godina svojeg postojanja. Koncert povodom 140. obljetnice Glazbene škole u Varaždinu održao se u Isusovačkoj crkvi, 8. listopada 1968. godine. Riječima Muzičke škole prema Weber (2020, str. 22.)²: “ove godine koncert barokne muzike. Druge godine dajemo baroku više prostora. Predlažemo Varaždinske barokne večeri“ započinje ideja o kreiranju festivala koji će slaviti baroknu

² Weber, Z. (2020) : Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

glazbu i spojiti je s arhitekturom grada Varaždina. Drugi barokni koncert organizirao je 1969. jedan od utemeljitelja festivala, profesor Vladimir Kranjčević, koji je na Republičkoj smotri djece i omladine Hrvatske obećao kako će festival započeti 1971. s održana tri koncerta te da će taj festival postati poznat diljem Jugoslavije. Varaždinske barokne večeri osnovane su 1971. godine, te je na sljedećoj fotografiji prikazan plakat za prvu održanu manifestaciju koja je trajala od 1. do 3. listopada 1971. godine.

Fotografija 29. Plakat za prve Varaždinske barokne večeri

Izvor: Vargović, E., Huzjan, V. (2016) . Vrijednosti i značaj popratnih programa 45 festivalskih godišta Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2015.). *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str.232. Prema Weber (2020)³ za pokretanje festivala važna je baština grada Varaždina i 140. obljetnica njegove Glazbene škole. Nisu samo profesionalni glazbenici bili zaslužni za organiziranje festivala, već je u to doba postojao veliki broj amaterskih umjetnika na području grada. Isto je tako publika zaslužna za organiziranje festivala jer je voljela slušati izvedbe učenika Glazbene škole i željela nastaviti pratiti slične programe. Razdoblje baroka, 17. i 18. stoljeće, bilo je razdoblje razvoja. Tada je rođena opera i stvoren solistički nastup kao jedan od načina izvođenja glazbene umjetnosti.

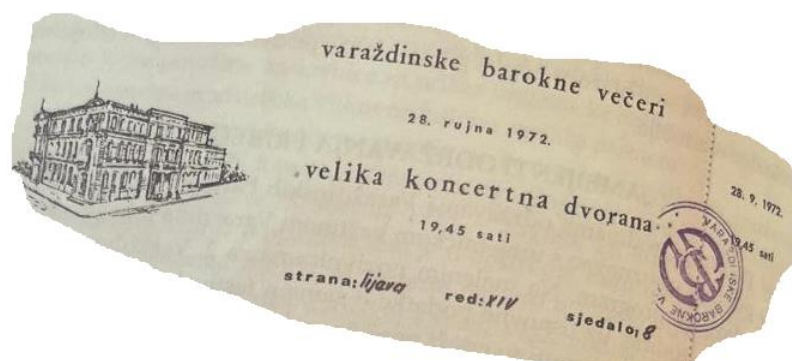
Prema Krpan (2020)⁴ 1971. kroz tri dana bila su organizirana skromna tri koncerta, te je taj prvi festival dao naslutiti kako će se i dalje štovati glazbena baština Hrvatske. Time je pokazao naznake razvoja festivala i njegovog odvijanja u budućnosti. Iz godine u godinu festival je imao sve veći broj posjetitelja, a utjecaj festivala najviše se širio na okolicu

³ Weber, Z. (2020). Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

⁴ Krpan, E. (2020). Barokne večeri – životno djelo maestra Kranjčevića. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.24-31.

Varaždina i na grad Zagreb. Na sljedećoj je fotografiji prikazana prva pozivnica za Varaždinske barokne večeri, a datira iz 1972. godine.

Fotografija 30. Pozivnica za druge Varaždinske barokne večeri

Izvor: Kaniški, A. (2016). Uloga Varaždinskih baroknih večeri u promociji graditeljske i likovne baštine u Hrvatskoj. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str.248.

Krpan (2020)⁵ govori kako je jedan od utemeljitelja festivala, Vladimir Kranjčević, 1974. preuzeo vođenje Akademskog zbora Ivan Goran Kovačić, te je taj zbor nastupio na sljedećim baroknim večerima. Uprava Varaždinskih baroknih večeri suočavala se s problemima oko političke scene jer se osobama na tadašnjim visokim položajima nije svidjela ideja održavanja festivala u sakralnim objektima, te je dio koncerata promijenio mjesto izvođenja, pa se tako u koncertima moglo uživati u varaždinskim tvornicama. Krpan (2020)⁵ navodi elemente koji su u prvim festivalskim godinama mogli dati naznaku kako će se festival razvijati u budućnosti. Ti elementi su bili: bogat program, istraživački stav prema hrvatskoj glazbenoj ostavštini, zatim pozornost koja se pružala prema hrvatskoj glazbenoj sceni i na kraju, izvođenje festivala izvan granica grada Varaždina. Tako je festival putovao po Varaždinskoj županiji, bio je gost Međimurske i Koprivničko-križevačke županije. Prema Martinčević (2020) 1971. započeo je festival Varaždinske barokne večeri, te su 1. listopada nastupili glazbenici Varaždinci u zgradi Hrvatskog narodnog kazališta. 1973. godine na festivalu je nastupala Zagrebačka filharmonija, a također i gosti iz inozemstva te je izvedeno djelo *Vepro della Beata Vergine*. Godinu kasnije svoj prvi nastup ostvarili su Zagrebački solisti, a to je godina kada po prvi put gostuju ansambli iz inozemstva, točnije iz Bremena te festival počinje poprimati međunarodni karakter. Sljedeće godine svoje sudjelovanje na koncertu ostvaruje Akademski zbor Ivan Goran Kovačić te je izvedena opera *Orfej i Euridika*. 1976. bilježi se prvi nastup Simfonijskog orkestra HRT-a, a godinu kasnije nastupaju učenici zbora Glazbene

⁵ Krpan, E. (2020a). Barokne večeri – životno djelo maestra Kranjčevića. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.24-31.

škole u Varaždinu, njegov orkestar i varaždinski ansambl. 1978. godine dolazi Srebrenka Sena Jurinac, osoba koja je dugi niz godina osvajala titulu prvakinja Bečke državne opere te je zabavljala publiku zajedno sa Zagrebačkim solistima, a par dana nakon njihovog nastupa na festival dolazi Bachov orkestar. 1980. slavi se okrugla godina postojanja manifestacije. To je za Varaždinca važna godina jer pokazuje motivaciju i ustrajnost za provedbu festivala i za njegov daljnji razvoj. Nakon prve okrugle godine festival se odvija kao i do sada, a 1982. međunarodni karakter postaje još jači kada u grad dolazi Komorni orkestar Boljšoj teatra iz Moskve. Svoje mjesto na festivalu zauzela je tada i najpoznatija hrvatska solistica Ivanka Boljkovac. Prvi put tada nastupa i zagrebački Društveni orkestar Hrvatskoga glazbenog zavoda uz KUD Ivanec. Međunarodni karakter još više jača 1983. godine kada Varaždin prima goste iz Hamburga i Hannovera. Dvije godine kasnije utemeljeno je pijanističko natjecanje, a Varaždinske barokne večeri zbog utemeljenog natjecanja 1987. organizira manji broj koncerata, koji nisu odstupali od ostalih godina po pitanju kvalitete manifestacije i kvalitete izvođača. Dvadeset godina održavanja koncerta slavi se pod pokroviteljstvom predsjednika Sabora Hrvatske doktora Žarka Domljana i međunarodnim pokroviteljstvom Europskog savjeta iz Strasbourga. Tu je godinu obilježio francuski i njemački način izvedbe crkvene glazbene umjetnosti iz sedamnaestog stoljeća. 1991. godina je koja je obilježila početak Domovinskog rata, ali su se i te godine održale Varaždinske barokne večeri što je prikazano na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 31. Varaždinske barokne večeri, 1991.

Izvor: Krpan, E. (2020). Barokne večeri – životno djelo maestra Kranjčevića. U: Fišer, E., ur.,

Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.26.

Prema Martinčević (2020) slijedi pet teških godina za festival, a godinu kasnije od početka rata pokrovitelj festivala postaje predsjednik države doktor F. Tuđman, te on pod njegovim pokroviteljstvom ostaje dugi niz godina. Iako je u Hrvatskoj u to doba trajao rat, to nije zaustavilo daljnji tijek festivala i njegov razvitak. Nakon teških pet godina za festival, prema

Krpan (2020)⁶ uslijedilo je deset bogatih festivalskih godina za Varaždin. Iako festival nakon 1995. još uvijek nije zadovoljio broj glazbenika sa međunarodne scene, okupljalo se više domaćih glazbenika. Ponovo se može vidjeti Zagrebačka filharmonija, zadnji nastup pod ravnateljskim mandatom spomenutog Vladimira Kranjčevića. Te su se godine koncerti proširili u Varaždinskim Toplicama, Svetom Iliji, Koprivnici, Čakovcu, Ludbregu i Ivancu, te su ponovno na sceni mogli biti viđeni Zagrebački solisti. Sljedeća je godina malo više bila prožeta inozemnim skladateljima iz Švicarske i Slovenije. 1997. održan je koncert u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, a povod tome bilo je osnivanje Varaždinske biskupije. Nakon dužeg niza godina održavanja festivala ponovno se vraća opera, a lokacija za izvođenje postaje Hrvatsko narodno kazalište u Varaždinu gdje se održavaju opere koje nisu bile poznate hrvatskoj sceni do tog trenutka. Festival se počeo više aktivirati, te se ponovo proširio na mjesta u okolici Varaždina, a komorni sastavi imali su više nastupa po Varaždinu. Te su se godine otvorila vrata crkve svetog Florijana gdje je po prvi put bio izveden koncert, i to Zagrebačkog kvarteta saksofona. Tako je predstavljena barokna skladba pomoću instrumenta koji nije bio korišten u barokno razdoblje. Vladimir Kranjčević predstavio je seriju koncerata pod nazivom Hrvatska glazbena baščina, a to se nasljeđe nastavilo i sljedeće godine kada su održane dvije vrlo važne izvedbe. Ta je stanovita godina bila plodna godina za varaždinski festival, a to dokazuje i činjenica da su na festivalu bili uključeni i članovi Varaždinskog komornog orkestra i Varaždinskog baroknog ansambla. Godinu kasnije pažnja glazbenika bila je preusmjerena na djela Johanna Sebastiana Bacha čija je obljetnica smrti slijedila godinu kasnije, te je opet festival bio u duhu djela Sebastiana Bacha. 2001. godine festivalu se pridružuje Komorni orkestar Berlinske filharmonije, a njime su obilježili četrdeset godina od Kranjčevićevog umjetničkog rada kojim je doprinio razvoju festivala i Varaždina kao grada baroka. Sljedeće četiri godine također su bile važne za festival. 2004. festival otvara Vokalni sastav Lado, a 2005. godine festival je proslavio 35.obiljetnicu. Od početka je festival imao naznake razvoja, i kroz 35 godina postao je manifestacija koja može konkurirati na europskom prostoru. Svaki je festival završio naglaskom koji se urezivao u pamćenje gledatelja kako bi se vratili sljedeće godine i ponovo prisustvovali manifestaciji.

⁶ Krpan, E. (2020). Deset bogatih festivalskih godišta (1996.-2006.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.40-52.

4.3. Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri

Prema Weber (2020)⁷ jedna od osoba zaslužna za njegovanje glazbe na području Varaždina bio je Krešimir Filić zajedno sa svojim povijesnim istraživanjima koja je dovršio akademik Lovro Županović, prikazan na sljedećoj fotografiji. Njegova je uloga vrlo važna jer je to potvrda da je u 18.stoljeću postojao Varaždinski skladateljski krug koji je djelovao stvaralački i reproduktivno, a na Varaždinskim baroknim večerima 1973. priređena su djela skladatelja koji su sudjelovali u Varaždinskom skladateljskom krugu.

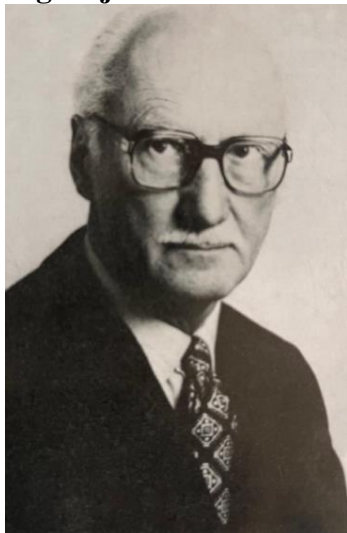
Fotografija 32. Lovro Županović

Izvor: Fišer, E. (2020) . Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur.,
Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.108.

Prema Weber (2020)⁷ druga osoba koja je zaslužna za očuvanje glazbene scene na području Sjeverne Hrvatske je Ladislav Šaban koji je 1980. proveo studiju “Glazbena kultura u Varaždinskoj okolici u 17. i 18. stoljeću“, te je prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 33. Ladislav Šaban

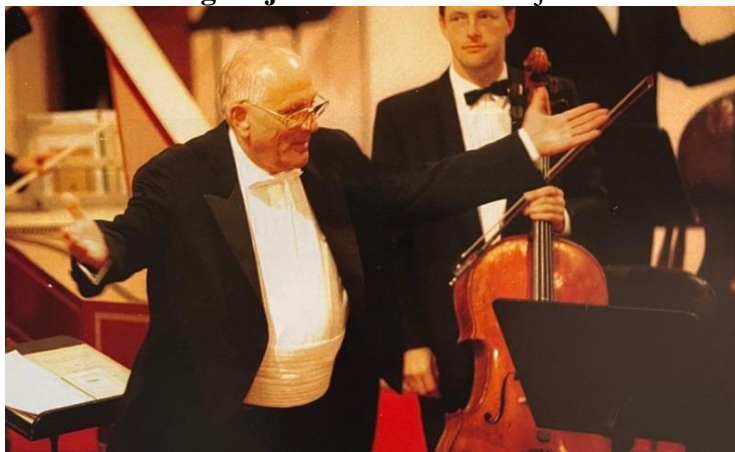

Izvor: Fišer, E. (2020). Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur.,
Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.110.

⁷ Weber, Z. (2020). Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur.,
Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

Weber (2020)⁸ navodi kako su se u tom periodu od 1972. do 1980. provodila glazbena istraživanja skladatelja koji su djelovali na području Varaždina te istraživanja iz arhiva samostana u Varaždinu i župne crkve svetog Nikole. Fišer (2020)⁹ spominje utemeljitelje i istraživače Varaždinskih baroknih večeri. To je među prvima Vladimir Kranjčević, prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 34. Vladimir Kranjčević

Izvor: Fišer, E. (2020). Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur.,

Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.102.

Prema Fišeru (2020)⁹ Kranjčević je rođen 1936. godine u Zagrebu, 1954. upisuje studij glasovira, a za izvršenje studija bira Muzičku akademiju u Zagrebu. Zbog povrede ruke svoju karijeru nastavlja kao dirigent. On je važna osoba za Varaždinske barokne večeri jer je bio jedan od utemeljitelja festivala, a obavljao je i funkciju ravnatelja festivala od 1994. do 2006. godine. Od ostalih nagrada za njegovo životno djelo ističu se Nagrada grada Varaždina Ivan Lukačić, Diskografska nagrada Porin, Nagrade grada Zagreba, Nagrada Vladimir Nazor za životno djelo i mnoge druge. Kranjčević je dobar primjer razvoja glazbene scene te pokušaja da se u jednom životu dostignu velika djela na svim razinama glazbene umjetnosti. Prema Krpan (2020)¹⁰ Vladimir Kranjčević je bio osoba koja je svoj rad odrađivala bez ikakve provizije, te je to osoba koja je možda i najzaslužnija za razvoj samog festivala. Izveo je 64 djela na festivalu od 1971. do 2006. godine. Fišer (2020)⁹ navodi i ostale osobe važne za Varaždinske barokne večeri od kojih se izdvaja Josip Murai, po kojem je nazvana jedna od dvije nagrade koje se dodjeljuju na festivalu. Murai je rođen u Varaždinu 1927. godine, te

⁸ Weber, Z. (2020). Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

⁹ Fišer, E. (2020). Umjetnički i organizacijski prinosi Varaždinskim baroknim večerima – Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.102-113.

¹⁰ Krpan, E. (2020). Barokne večeri – životno djelo maestra Kranjčevića. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.24-31.

istodobno s glazbenom naobrazbom nastavlja i pedagošku struku. Diplomirao je 1950. godine, a 1974. postaje profesorom na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Tijekom sedamdesetih godina postaje zaposlena osoba u svojem radu jer obavlja do 40 koncerata godišnje. Uza sve to, održavao je i svoju društvenu funkciju pa ga se tako moglo pronaći u različitim udrugama. Bio je jedna od osoba koja je podržavala ideju da se pokrene festival koji će slaviti barok. 1971. postaje jedan od utemeljitelja festivala, te je imao i produktivnu funkciju na raznim nastupima na festivalima. Uz utemeljitelje i istraživače važno je spomenuti i hrvatske ansamble koji su bili stalni gosti održavanja Varaždinskih baroknih večeri, a to su prema Fišeru (2020)¹¹ najprije Varaždinski komorni orkestar i Varaždinski barokni ansambl. Varaždinski komorni orkestar, prikazan na sljedećoj fotografiji, redoviti je gost Varaždinskih baroknih večeri, te nastupa po gradovima Hrvatske i europskim gradovima.

Fotografija 35. Varaždinski komorni orkestar

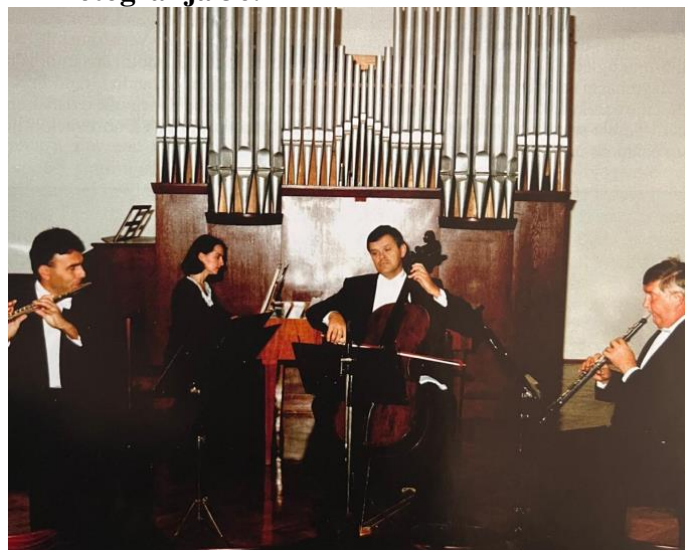

Izvor: Fišer, E. (2020) . Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.170.

Fišer (2020)¹¹ navodi kako je orkestar dobitnik brojnih nagrada, između ostalih i onih koje se dobivaju na Varaždinskim baroknim večerima. Sudjeluje s učenicima Glazbene škole na koncertima te svoj rad obavlja kroz 31 sezonu rada. Varaždinski barokni ansambl, prikazan na sljedećoj fotografiji, svoj rad obavlja od 1992. godine, a prekinuo ga je 1998. godine. Također je u godinama svojeg djelovanja bio stalan gost Varaždinskih baroknih večeri, a dobio je i nagradu za izvedbu pod nazivom Ivan Lukačić.

¹¹ Fišer, E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.170-185.

Fotografija 36. Varaždinski barokni ansambl

Izvor: Fišer, E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.171.

Fišer (2020)¹² navodi ostale glazbene skupine važne za odvijanje Varaždinskih baroknih večeri, a među njima su i Zagrebački solisti. Grupa je osnovana 1953. godine, te izvode barokna djela kao i djela iz suvremene umjetnosti. Također su dobitnici velikog broja nagrada, među kojima je i nagrada Ivan Lukačić. Oni su također u stalnoj postavi gostiju koji svake godine dolaze na manifestaciju, te su prikazani na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 37. Zagrebački solisti

Izvor: Fišer, E. (2020) : Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.172.

¹² Fišer, E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.170-185.

Fišer (2020)¹³ navodi još i Hrvatski barokni ansambl koji djeluje kao najpoznatija grupa za interpretiranje klasičnih djela na području Hrvatske, a utemeljen je 1999. godine i njegova je namjera okupljanje mlađih glazbenika. Prikazan je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 38. Hrvatski barokni ansambl

Izvor: Fišer E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.175.

Fišer (2020)¹³ izdvaja Akademski zbor Ivan Goran Kovačić te Chorus Angelicus. Akademski zbor Ivan Goran Kovačić djeluje od 1948. godine, a njezin dugogodišnji voditelj i dirigent bio je Vladimir Kranjčević. Zbor je prikazan na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 39. Akademski zbor Ivan Goran Kovačić

Izvor: Fišer E. (2020) : Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.178.

Prema Fišeru (2020)¹³ Chorus Angelicus jedan je od stalnih izvođača. To je mješoviti zbor u kojem se okupljaju pljevači iz Varaždina, te je prikazan na sljedećoj fotografiji. Za svoj rad

¹³ Fišer, E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.170-185.

također je nagrađen nagradom Ivan Lukačić, a važniji prinos koji je ostvario bilo je snimanje nosača zvuka za potrebe Varaždinskih baroknih večeri.

Fotografija 40. Chorus Angelicus

Izvor: Fišer, E. (2020) . Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.182.

Prema Gotalu (2016) u Varaždinu je bilo objavljeno 50 nosača zvuka. Prema njegovim riječima Varaždin se može pohvaliti kvalitetnim izvođačima, ali bi njihove izvedbe trebale biti trajno sačuvane, te se na taj način djela mogu najbolje predstaviti svjetskoj publici, budućim naraštajima i svim ljubiteljima glazbe. Od samih početaka Varaždinske barokne večeri brinu o čuvanju određenih koncertnih izvedbi na tonskim zapisima, a tome je pomoglo organiziranje Audio arhive Varaždinskih baroknih večeri. Za taj projekt važno je spomenuti varaždinsku udrugu Aulos. Uz njezinu je pomoć sakupljeno preko dvjesto koncertnih izvedbi, te su također snimana djela Varaždinskog komornog orkestra od početka njegovog sudjelovanja na Varaždinskim baroknim večerima kao i ostalih članova koji su svake godine sudjelovali na festivalu. Čuvanje takvih djela u fizičkom obliku znači bogatstvo za sljedeće naraštaje kao i popularizaciju barokne glazbe u Hrvatskoj i u svijetu, a sve to pridonosi očuvanju glazbene i kulturno-povijesne baštine.

4.4. Varaždinska glazbena scena

I. i N. Maričić (2020) spominju lokalnu zajednicu kao vrlo važan faktor održavanja Varaždinskih baroknih večeri. Koncerti su se održavali diljem grada Varaždina i njegove okolice, od škola do tvornica. Ne postoji obitelj u Varaždinu čiji barem jedan član nije bio uključen u program festivala tijekom njegovog trajanja. Festival je u Varaždinu okupio različite vrste glazbenika, od profesionalnih izvođača do amatera. Tu sudjeluju učenici Glazbene škole, njihovi mentori i profesori. Vrlo su važni i amateri glazbene umjetnosti, a ništa manje bitni nisu ni profesionalni glazbenici koji su na neki način povezani s gradom Varaždinom. Glazbena škola važna je za organiziranje festivala te aktivno sudjeluje na

festivalu još od njegovog osnutka. Uključena je od 1971. godine kada su njezini učenici imali dvije glazbene izvedbe na festivalu, a s vremenom se njezina uključenost povećavala. Devedesetih godina sudjelovala je svojim aktivnim radom na četiri koncerta, a 1997. godine njezini su učenici imali solistički koncert. Glazbeni amateri okupljaju se u razne zborove, u osnovnim i srednjim školama, kao i u zboru pod nazivom Chorus Angelicus koji je svoj prvi nastup imao 2004. godine. Glazbeni umjetnici koji se bave profesionalnim izvedbama bitni su za razvoj festivala. Osobe koje je važno spomenuti su Ruža Pospiš-Baldani i Josip Murai, te su isto tako bitna glazbena djela Varaždinskog baroknog ansambla te Varaždinskog komornog orkestra.

4.5. Glazbena škola Varaždin

Krpan (2016) govori kako je 1986. godine Muzička škola proslavila 140 godina svojeg postojanja. Festival danas glasi kao festival od važnosti na nacionalnoj razini, a provodi se uz više različitih sadržaja kao što su izložbe, gastronomija, izložba cvijeća. Svi ti sadržaji upotpunjuju festival i svake godine ga čine raznovrsnijim od prošle. Festival se nije mogao razvijati kao samostalan događaj, već se trebao formirati u skladu s političkim i drugim okruženjem. Festival u jednom periodu nije imao političku potporu, ali se uz pomoć ustrajanja osoba koje su najviše zaslužne za razvoj festivala, kao i varaždinskih umjetnika, razvio i postao festival kakav se danas pamti. Politika je najprije branila izvođenje glazbe u varaždinskim crkvama. O tome ne postoje pisani dokazi, već se ta zbivanja šire usmenom predajom. Uz Varaždinske barokne večeri, važno je spomenuti otvaranje Koncertne dvorane Vatroslav Lisinski, koja se otvorila dvije godine kasnije, 1973. Prva festivalska večer bila je organizirana 1971. i taj je prvi festival bilježio samo tri koncerta kroz tri različite večeri glazbe. Kasnijih sedamdesetih u festival se uvode i znanstveni skupovi. U tim su se godinama koncerti počeli izvoditi u tvornicama. Razvoj festivala potaknuo je razvoj kulturno-umjetničkih objekata na prostoru Varaždina i njegove okolice. Glazbena škola prema Ruži (2020) postaje srednjom školom 1956. godine i od tada postaje nositelj glazbenog života u Varaždinu. U glazbenom životu Varaždina oduvijek su se mogle pronaći isprepletene tri razine: pedagoška glazba, amaterska glazba i ona profesionalna. Glazbena škola utemeljena je 1828. godine, a osnovalo ju je Glazbeno društvo. Jedan od poznatijih glazbenika u to doba bio je Krešimir Filić, osoba koja je zaslužna za osnivanje mnogih kulturnih ustanova na području grada Varaždina. 1963. ukinuta je glazbena scena koja je djelovala profesionalno u kazalištu zbog zatvaranja svih kazališta u Hrvatskoj koja se nalaze u malim gradovima. Tada

je organiziranje festivala koji veliča baroknu umjetnost i općenito glazbenu umjetnost mogla spasiti grad od propadanja intelektualnog kruga. Tu je pomogla Glazbena škola u Varaždinu koja je svake godine svojim nastupima davala smjernice kojima bi festival trebao ići i razvijati se u budućnosti. Na sljedećoj je fotografiji prikazana Glazbena škola na jednom od nastupa tijekom Varaždinskih baroknih večeri.

Fotografija 41. Glazbena škola na Varaždinskim baroknim večerima

Izvor: Ruža, D. (2020) . Glazbena škola u Varaždinu i Varaždinske barokne večeri. U: Fišer, E., ur.,
Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.85.

Prema Ruži (2020) od 2009. godine učenici Glazbene škole tradicijski su završavali Varaždinske barokne večeri. Škola djeluje od 1956. godine, ali još uvijek nisu stvoreni uvjeti na glazbenoj varaždinskoj sceni za njezin veći napredak te da ono naučeno u školi bude prakticirano u praksi kako bi se pomoglo vlastitom okruženju.

4.6. Međunarodni karakter Varaždinskih baroknih večeri

Rojnik (2016) govori kako je festival vrlo važan i za međunarodnu glazbenu scenu. Na festivalu strani umjetnici izvode hrvatska djela koja su kasnije izvedena na međunarodnoj sceni. Još jedna bitna stavka za međunarodnu glazbenu scenu povezanu s Varaždinskim baroknim večerima je uspostavljanje međunarodnih partnera. Prva je zemlja partner bila Slovačka, a razvoj međunarodne suradnje započeo je interesom stranih država za Varaždin i za njegovu kulturno-povijesnu baštinu. Međunarodna se suradnja ostvaruje kroz projekt zemlje partnera. Međunarodna suradnja donosi veće prihode, veću promociju grada kroz strane glazbenike i njihove izvedbe. Svaka zemlja partner u partnerstvo ulazi s određenim ulaganjem te se i država partner promovira kroz projekt. Suradnja donosi i promociju grada i cijele države kroz spomen festivala u novinarskim člancima i praćenjem festivala od strane inozemnih novinara te kroz specijalizirane časopise za baroknu umjetnost. Jedan od većih

uspjeha je spominjanje Varaždinskih baroknih večeri u New York Times-u te stavljanje Varaždina na listu šezdeset mjesta koje se obavezno treba doživjeti. Međunarodnu suradnju čine i izvedbe koncerata u inozemstvu. Koncerti Varaždinskih baroknih večeri izvedeni su u osam država, posjetilo ih je oko 6500 posjetitelja, a sudjelovalo je 70 inozemnih i 90 domaćih izvođača. Koncerti u inozemstvu počeli su se odvijati od 2007. godine kada je prvi takav koncert izveden u Sloveniji. Prema Bobiću (2020) organizacija festivala je svake godine sve teža jer je ubrzan proces globalizacije, te svake godine dolaze novi posjetitelji s novim zahtjevima. Varaždinske barokne večeri su, na ideju Davora Bobića, ravnatelja Varaždinskih baroknih večeri, dobile prvu državu partnera 2006. godine. Razlog traženja države partnera bio je u tome što je festival kroz tri desetljeća potrošio sve inovacije i trebao je naći novi put kojim će krenuti, a da pritom zadrži koncept festivala. Došlo je vrijeme da se uvedu inovacije, a tu su pomogle države partneri i autentično glazbeno iskustvo. Na Varaždinskim baroknim večerima ukupno se predstavlja do 90 posto izvođača koji pružaju autentično izvođenje barokne glazbe, dok ostatak čine Varaždinski komorni orkestar i Zagrebački solisti. Među hrvatskim izvođačima autentične barokne glazbe na Varaždinskim baroknim večerima sudjelovali su Krešimir Lazar, Silvio Richter, Hrvatski barokni ansambl i drugi. Suradnja s državama partnerima započeta je sa Slovačkom. To je država koja je među prvima priznala Hrvatsku nakon njezinog osamostaljenja. Nakon Slovačke na red dolaze i druge europske države. Želja organizatora Varaždinskih baroknih večeri bila je da se kroz program države partnera povezuju glazbenici na međunarodnoj razini te da strani glazbenici upoznaju hrvatsku kulturu, ali i obratno. Od odabira prve države partnera veliki je interes država da i one nađu svoje mjesto u tom programu. Dokaz da je festival priznat u svijetu kao festival od velikog značaja su čak dvije do tri države na redu čekanja da postanu jedne od partnera koncerta, među kojima su danas SAD, Kuba, Meksiko i Argentina. Država partner odabire se na način da se pronađu glazbenici iz država iz koje dolaze, da njeguju baroknu glazbu svojom interpretacijom, te da su ujedno okrenuti i održivom poslovanju. Ako država koja je odabrana da bude partner posjeduje kulturnu baštinu iz doba baroka, cilj je da se taj dio prikaže hrvatskoj publici. Sam cilj festivala je izvođenje djela iz ostavštine hrvatske glazbene baštine na autentičan i za publiku još neviđeni način. Partnerstvo se razlikuje ovisno o tome koja je država izabrana za partnera, pa se tako Hrvatska mora suočavati s novim uvjetima, odnosima, spoznajama, načinima pregovaranja, različitim poslovnim običajima, kulturama i tradicijama. Uz Varaždin, festival Varaždinske barokne večeri održava se u petnaest gradova i mjesta unutar granica Hrvatske. No, domaćini za izvođenje festivala bili su i Mađarska, Austrija, Njemačka, Slovačka, Izrael, Crna Gora i Bosna i Hercegovina. Želja festivala je da manji

ansambli nastupaju na manjim lokacijama, poput crkvi koje imaju prirodno ozvučenje. Od inovacija koje su uvedene na festival izdvajaju se koncerti uz baroknu kavu u dvorcima te vanjski koncerti koji se održavaju u drugim gradovima ili županijama, a sam je festival bio pokretač za obnovu arhitekture u crkvama kojima je prijetilo uništenje. Za 50. održavanje festivala želja ravnatelja bila je da pokrovitelj bude Europska unija, ali je to razdoblje bilo razdoblje pandemije koronavirusa i ta je ideja ostala nerealizirana.

Prema Weber (2020)¹⁴ dokaz da su Varaždinske barokne večeri uspjele kao festival je činjenica da je to festival koji se održava u kasnom jesenskom razdoblju i to na sjeveru Hrvatske, a ne na obali Jadrana u ljetno doba. Tako se njegovim održavanjem smanjuje sezonski karakter hrvatskog turizma. Varaždin je zadesio razorni požar 1776. godine kada prestaje biti glavni grad. Međutim, vidljivi su ostaci iz njegovog slavnog razdoblja baroka koji su bili poticaj za osnivanje festivala. Za vrijeme održavanja 50. Varaždinskih baroknih večeri pojavila se korona, te je kao mjera opreza bilo naređeno da se ostaje kod kuće. Te su mjere kroz 2020. bile smanjene, ali je još uvijek bilo zabranjeno sudjelovanje inozemnim stvarateljima i glazbenicima. Širenje festivala bitno je na međunarodnoj razini te su u tome uspjeli izvođenjem koncerata diljem Slovenije, Austrije, Mađarske, Slovačke, Njemačke i Švicarske. Pokušaj da se festival proširi unutar granica Hrvatske započeo je Davor Bobić kada je tijekom njegovog ravnateljevog mandata festival proputovao po Hrvatskoj. Tada su koncerti bili održani u gradovima poput Ludbrega, Vukovara, Krapine i Preloga. Kao što je prije bilo spomenuto, Varaždinske barokne večeri su za potrebe partnerstva morale paziti na običaje i kulturu drugog naroda s kojim želi ostvariti partnerstvo. To prema Weber (2020)¹⁴ pokazuje činjenica kako je za 38. Varaždinske barokne večeri ravnatelj Davor Bobić u većoj mjeri zastupio koncentraciju židovske glazbe, s obzirom da je država partner iz te godine održavanja bila Izrael. Izraelski glazbenici izvodili su baroknu glazbu na povijesnim instrumentima. Tijekom te godine održavanja festivala svoje su mjesto zaslužili i članovi zbora Varaždinske katedrale Chorus Angelicus. Za 38. barokne večeri država partner bila je Češka. 2010. održana je 40. godina postojanja festivala i za tu se godinu kao država partner bira SR Njemačka, dok je za 41. Varaždinske barokne večeri država partner bila Poljska. 2012. održane su 42. Varaždinske barokne večeri i za tu potrebu se bira država partner Republika Austrija, dok su pokrovitelji bili predsjednik Republike Ivo Josipović i Ministarstvo kulture RH. 43. Varaždinskih baroknih večeri obilježava partnerstvo s Rusijom, a svako se partnerstvo može naslutiti na otvorenju koje se provodi u znaku kulture države s

¹⁴ Weber, Z. (2020) . Festival u znaku zemalja-partnera (2007.-2020.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 53-70.

kojom Hrvatska ulazi u partnerstvo za potrebe festivala. Za potrebe 44. Varaždinskih baroknih večeri Hrvatska ulazi u partnerstvo s Italijom čiji umjetnici pridaju pozornost glazbenom istraživanju i istraživanju glazbe iz područja barokne umjetnosti, te su oni bili nositelji nagrade te godine. Za potrebe održavanja 45. Varaždinskih baroknih večeri predstavljene su izvedbe u Austriji i to Gradišćanskim Hrvatima koji su kasnije bili česti posjetitelji manifestacije u Varaždinu. Te je godine država partner bila Hrvatska, te je autorica teksta, doktorica Zdenka Weber, predstavila manifestaciju delegatima Francuske na francuskom jeziku uz pomoć mr. Raymonda Rojnika. Te su godine na manifestaciji sudjelovali brojni francuski glazbenici koji su također osvojili nagrade Ivan Lukačić i Josip Murai, a također su svoj nastup osigurali učenici Glazbene škole, koji su već tada bili česti gosti na festivalu. Koncerti su također održani u okolici Varaždina, a ne samo u Varaždinu. Tako su koncerti mogli biti viđeni u Ludbregu, Krapini, Varaždinskim Toplicama i slično. Za 46. Varaždinske barokne večeri suradnja se nastavila s Kraljevinom Španjolskom. Tako se na festivalu izvodila barokna glazba koju glazbenici iz kruga umjetnika Španjolske njeguju i rado izvode, pa je tu gostovao veliki broj solista i ansambla. Umjetnici iz Španjolske ispunili su tada osam programa na festivalu po crkvama u Varaždinu i u Starom gradu. Te su barokne večeri dokazale hrvatskoj glazbenoj sceni kako se počela stvarati kritička misao prema baroknoj glazbi. Mađarska je bila država partner za 47. Varaždinske barokne večeri, a godinu kasnije i Japan. Otvorenje je prikazano na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 42. Otvorenje Varaždinskih baroknih večeri u suradnji s Japanom

Izvor: Vargović, E. (2020) . Popratni festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971. – 2019.). U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.98.

Weber (2020)¹⁵ navodi kako je za potrebe 49. Varaždinskih baroknih večeri suradnja ostvarena s Kraljevinom Švedskom. Za jubilarnu 50. godinu postojanja festivala nije bilo moguće ostvariti bilo kakvu suradnju s stranim državljanima jer je svijet pogodila kriza uzrokovana pandemijom koronavirusa. Prema mišljenju autorice teksta, Varaždinske barokne večeri danas su marka po kojoj se prepoznaje Varaždin i njegova bogata arhitektura iz razdoblja baroka.

4.8. Klub mecena

Fišer (2020)¹⁶ govori kako je većina posjetitelja koja je bila skeptična dolaskom na festival bila zadivljena organizacijom i provođenjem festivala, gostoljubivošću i kvalitetom same usluge. Veliku prednost festival ima u tome da se svake godine prezentira u Beču koji je središte diplomatskog predstavništva. Varaždinske barokne večeri jedini su festival u Hrvatskoj koji ima svoj Klub mecena. To je jedini festival u Hrvatskoj za čije je potrebe organizirano takvo društvo. Za takve festivale ključno je dobro sponzorstvo, jer se oni ne organiziraju zbog novčane koristi i profita, već se održavaju za potrebe ostvarivanja čovjeka kao osobe, za njegove duhovne potrebe. Tijekom povijesti za financiranje nečeg velikog dobro je došla financijska pomoć od imućnije osobe. Mecena je prema Hrvatskoj enciklopediji (2024) osoba koja vlastitim sredstvima potpomaže kulturi, znanosti i umjetnosti, a prema Fišeru (2020)¹⁶ ta riječ potiče od rimskog patricija Gaja Cilinija Mecenata koji je svojim financijskim sredstvima pomagao pjesnicima Horaciju i Vergiliju. Iz povijesnih primjera vidljivo je kako je Varaždin imao mecene i prije stvaranja Varaždinskih baroknih večeri. Jedan takav primjer datira iz 16. stoljeća kada je grof Juraj Brandenburg Varaždincima poklonio kamenu kuću i postavio ju na gradsku jezgru te je ona stoljećima služila Varaždincima kao zgrada gradske vijećnice. Od ostalih važnijih povijesnih mecena izdvaja se biskup Josip Juraj Strossmayer koji je novčano pomagao hrvatskim književnicima i bio pokrovitelj Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Bitno je spomenuti i Antu Topića Mimaruru koji je Hrvatima poklonio veliku zbirku umjetničkih predmeta. Osim vijećnice, za potrebe gradnje ostalih građevina dijelom su također bili zaslužni mecene. Isusovačka crkva bila je podignuta zahvaljujući financijskoj pomoći grofa Gašpara Draškovića u 17. stoljeću. To je bila dobrovoljna udruga koja nije ostvarivala nikakve

¹⁵ Weber, Z. (2020). Festival u znaku zemalja-partnera (2007.-2020.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 53-70.

¹⁶ Fišer, E. (2020). Klub mecena Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.71.-75.

prihode, a njezini su članovi pomagali financijskim sredstvima i svojim ugledom. Udruga je mogla primiti do 50 članova, te su članovi svake godine svoje članstvo potvrđivali članarinom. 2006. godine stupio je na snagu Zakon o udrugama RH i tada umjesto pravila udruge postoji statut u koji je bilo izabrano pet osoba u Upravni odbor na mandat od dvije godine. Udruga je bila upisana u Registar udruga RH te time pokazuje noviji primjer postojanja mecenstva u modernoj povijesti Hrvatske. Klub mecena za potrebe sponzorstva Varaždinskih baroknih večeri ustanovljen je 1996. godine. Jedan od skupova Kluba prikazan je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 43. Klub mecena Varaždinskih baroknih večeri

Izvor: Fišer, E. (2020) . Klub mecena Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.71.

4.7. Popratni sadržaji Varaždinskih baroknih večeri

Huzjan i Vargović (2016) spominju različite programe koji sudjeluju na festivalu Varaždinske barokne večeri te ih upotpunjuju i čine još raznolikijima i zanimljivijima. Popratni sadržaji čine izložbe, predavanja i seminari, velik broj kazališnih predstava, promocija i književnih večeri, zatim gastronomija, filmska umjetnost, senzacije vatrometa, misna slavlja i ostale manifestacije. U 45 godina održavanja Varaždinskih baroknih večeri održano je 166 raznovrsnih izložbi u prostorijama palača i galerija. Izložena su likovna djela, skulpture, knjige i sl. Neke su izložbe predstavljene samo za vrijeme i potrebe održavanja festivala, dok su ostale predstavljene publici kroz cijelu godinu. Prva izložba na festivalu bila je predstavljena 1971. godine pod nazivom Izložba baroka Varaždina te je zauzela svoje mjesto u Galeriji slika i u Gradskom muzeju Varaždin. Prva izložba cvijeća predstavljena je 1988. pod nazivom Izložba cvijeća Varaždin 88 u Galeriji slika u Gradskom muzeju u Varaždinu. Jedna od takvih izložbi prikazana je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 44. Izložba cvijeća

Izvor: Vargović, E. (2020) . Popratni festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971. – 2019.). U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.97.

Prema Huzjanu i Vargoviću (2016) međunarodna izložba cvijeća predstavljena je publici 1996. godine uz suradnju udruge vrtlara Varaždinske županije. Izložbe nisu održavane samo u gradu Varaždinu, već i u njegovoj okolini. Tako se održala izložba Barokna baština Varaždinskih toplica u Starom gradu Varaždinske Toplice 1997., a u Lepoglavi su 2011. godine održani Dani lepoglavске čipke. Izložbe su održavane i u srednjim školama, poput Poljoprivredne škole AO Marčan gdje je predstavljen Cvjetni projekt na temu baroka. Osim izložbi koje su organizirane na različitim lokacijama unutar i izvan grada Varaždina, održani su i koncerti. Najviše koncerata bilo je izvedeno u Varaždinskoj katedrali, a od ostalih se lokacija izdvajaju Hrvatsko narodno kazalište u Varaždinu, Gradska vijećnica u Varaždinu, palača Sermage, crkva svetog Nikole, crkva svetog Florijana i Franjevačka crkva. Izvan Hrvatske organizirano je, za 45 godina održavanja festivala, čak 24 koncerta u inozemstvu. Najviše koncerata organizirano je u Slovačkoj, a 126 koncerata održano je u okolini grada Varaždina s time da ih je najviše organizirano u Trakošćanu. Znanstveni se skupovi dijele na dvije epohe: od godine početka manifestacije (1971. godine) do 1983., dok druga označuje razdoblje od 1983. pa sve do danas. 1983. predstavlja prekretnicu te je to godina kada je osnovana Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. S 45. obljetnicom festivala održana su 23 znanstvena skupa. Prvi takav znanstveni skup održan je 1978. godine te je tema skupa, kao i kod većine takvih održanih skupova, bila glazbena baština. Na svim skupovima do 2015. sudjelovalo je oko 200 osoba, a jedan od skupova prikazan je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 45. Znanstveni skup, 1979. godine

Izvor: Vargović, E. (2020) . Popratni festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971. – 2019.). U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.95.

Uz znanstvene skupove Huzjan i Vargović (2016) spominju predavanja i seminare koji slušateljima mogu pomoći kod razumijevanja barokne umjetnosti i interpretacije baroka kroz manifestaciju. Do 45.obljetnice manifestacije održano je oko petnaest predavanja, a prvo je održano 1989. godine te se ticalo talijanske glazbe i njihove glazbene scene i načina izvođenja njezinih umjetnika. Uz predavanja, važno je spomenuti i kazališne predstave te promocije. Prva kazališna predstava održana je 1973. godine pod nazivom Matijaš Grabancijaš Dijak, a prva promocija održavala se 1981. godine u Starom gradu Varaždin. Od ostalih oblika umjetnosti izdvaja se kulinarstvo. Prva takva izložba održana je 1996. godine, a tema je bila vina Varaždina. Na tim se izložbama mogla kušati hrana, vidjeti različiti načini pripremanja hrane, te je i taj aspekt festivala također poprimio međunarodni karakter. Tako se mogla kušati i degustirati kuhinja iz različitih krajeva svijeta. Naravno, naglasak je bio na državama partnerima pa je tako svake godine bila vidljiva različita tematika festivala.

U ostale sadržaje koji se izvode uz manifestaciju i njezin su glavni dio, spada i filmska industrija. Prvi film koji je izveden bio je film Macbeth u kinu Gaj, 1975. godine.

Bilo je izvedeno i oko 20 vatrometa, a prvi vatromet bio je pušten 1990. godine na Starom gradu. Jedan od prikaza vatrometa vidljiv je na sljedećoj fotografiji.

U sklopu festivala provodile su se i šetnje gradom uz upoznavanje grada i njegove baštine, sajam lova i ribolova, šah sa živućim figuricama i slično. Prva kazališna predstava u program Varaždinskih baroknih večeri uključena je 1973. godine.

Fotografija 46. Vatromet za potrebe održavanja 50. Varaždinskih baroknih večeri

Izvor: <https://varazdin.hr/novosti/vrhunskom-glazbenom-izvedbom-otvorene-50-varazdinske-barokne-veceri-8502/> (3.7.2024.)

4.9. Program Varaždinskih baroknih večeri

Za bolje razumijevanje Varaždinskih baroknih večeri u nastavku su prikazana i opisana dva različita programa manifestacije, od kojih je jedan program prikazan bez države partnera, dok je drugi prikazan sa zemljom partnerom.

Prvi opisani program je iz 2000. godine kada prema Fišeru (2020)¹⁷ za održavanje manifestacije nije odabrana zemlja partner. Održane su 30. Varaždinske barokne večeri te je prvi koncert manifestacije održan 24. rujna, a manifestacija je trajala do 8. listopada. 2000. godine. Pokrovitelj Varaždinskih baroknih večeri bio je predsjednik RH Stjepan Mesić, a u festivalskom vijeću nalazio se Vladimir Kranjčević kao ravnatelj manifestacije. Organizator manifestacije bio je grad Varaždin. U nastavku je prikazana tablica najvažnijih događanja tijekom održavanja manifestacije na temelju podataka iz Varaždinskih baroknih večeri – 50 festivalskih godina zajedno s nazivom događaja i pripadajućim mjestom njegovog održavanja.

Tabela 1. Program 30. Varaždinskih baroknih večeri, 2000. godine

	naziv događaja	mjesto održavanja
24. rujna 2000.	otkrivanje spomen-ploče na kući Josipa Muraja	Gajeva ulica, Varaždin
	svečana sjednica Festivalskog vijeća	Velika koncertna dvorana HNK
	zagrebački solisti, izvođenje djela Johanna Sebastiana	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije

¹⁷ Fišer, E. (2020). Festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.).U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

	Bacha	
	Likovna izložba Mreže gradova kulture	Gradski muzej Varaždin
25. rujna 2000.	Slovenski komorni zbor	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
	Slovenska filharmonija	
	solisti	
26. rujna 2000.	Varaždinski komorni orkestar, izvođenje Bachovih djela	Franjevačka crkva
27. rujna 2000.	Varaždinski komorni orkestar, izvođenje Bachovih djela	Franjevačka crkva
28. rujna 2000.	5. međunarodna izložba cvijeća	Stari grad
	Međunarodni muzikološki skup	palača Erdódy
	E. Meynell – Mali ljetopis Anne Magdalene Bach	dvorac Maruševac
	Višnja Mažuran, čembalo, izvođenje Bachovih djela	Ludbreg, Kapela dvorca Batthyany
29. rujna 2000.	Anđelko Igrec, orgulje, izvođenje Bachovih djela	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
	5. međunarodna izložba cvijeća	Stari grad
	Međunarodni muzikološki skup	palača Erdódy
30. rujna 2000.	Višnja Mažuran, čembalo, izvođenje Bachovih djela	Franjevačka crkva
	5. međunarodna izložba cvijeća	Stari grad
	Međunarodni muzikološki skup	palača Erdódy
1. listopada 2000.	Zagrebački gitaristički kvartet, izvođenje Bachovih djela	dvorac Trakošćan
	5. međunarodna izložba cvijeća	Stari grad
2. listopada 2000.	Zagrebački gitaristički kvartet izvođenje Bachovih djela	župna crkva svetog Nikole
3. listopada 2000.	Ljerka Očić, orgulje, izvođenje Bachovih djela	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
4. listopada 2000.	David Geringas, violončelo, izvođenje Bachovih djela	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
5. listopada 2000.	David Geringas, violončelo, izvođenje Bachovih djela	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
6. listopada 2000.	Krešimir Lazar, violončelo, izvođenje Bachovih djela	crkva svetog Florijana
	Linda Mravunac, čembalo, izvođenje Bachovih djela	
	Miljenko Jergović: Ti si moj anđeo	HNK Varaždin
7. listopada 2000.	Slovenski komorni zbor	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
	Slovenski komorni orkestar	
8. listopada 2000.	dodjela nagrada – nagrada Ivan Lukačić i nagrada Josip Murai	Gradska vijećnica
	svečana misa zahvalnica predvođena varaždinskim biskupom Markom Culejom	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije

Izvor: Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 240.-242.

U nastavku je prikazan tablični prikaz programa Varaždinskih baroknih večeri za 2017. godinu kada je prema Fišeru (2020)¹⁸ zemlja partner bila Republika Mađarska. Manifestacija je trajala od 22. rujna do 8. listopada 2017. godine.

Tabela 2. Program 47. Varaždinskih baroknih večeri, 2017. godine

	naziv događaja	mjesto održavanja
22. rujna 2017.	svečano otvorenje festivala	Varaždinska katedrala
	program: J.S. Bach	
	TRIO D'ORO	Trški Vrh, crkva Blažene Marije Jeruzalemske
23. rujna 2017.	Glazbeno-scenska sinteza mađarske književnosti i djela J.S.Bacha	Varaždinska katedrala
	Glazbeno-književna večer	
	Hrvatska glazbena baština	Stari grad Varaždin
	Koncert uz baroknu kavu	dvorac Trakošćan
	program: Barokno putovanje Ansambla Marquise, Budimpešta	
	Ansambl Marquise, Budimpešta	
	TRIO D'ORO	crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, Lepoglava
24. rujna 2017.	Koncert uz baroknu kavu	palača Sermage
	program: Barokno putovanje Ansambla Marquise, Budimpešta	
	Zbor i orkestar panonske filharmonije	Varaždinska katedrala
	Ansambl Marquise, Budimpešta	Križevci, Grkokatolička katedrala
	TRIO D'ORO	Varaždinske Toplice, Crkva svetog Martina
25. rujna 2017.	Barokni Brass Ansambl Sonatores Pannoniae, Budimpešta	Franjevačka crkva
	Koncert pod svijećama	Stari grad
	program: Zlatno doba glazbe za lutnju	
26. rujna 2017.	Varaždinski komorni orkestar,	crkva svetog Nikole

¹⁸ Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

	program: Koncerti za gudače i gitaru A. Vivaldija	
	program: Zlatno doba glazbe za lutnju	Belec, Crkva svete Marije Snježne
27. rujna 2017.	Barokni orkestar Savaria, Szombathely	crkva svetog Nikole
28. rujna 2017.	svečani koncert povodom 20. obljetnice Varaždinske biskupije	Varaždinska katedrala
	Hrvatski barokni ansambl	
	zbor Chorus Angelicus	
	program: Cl. Montaverdi – Vespro Della Beata Vergine	Krapina, Festivalska dvorana
29. rujna 2017.	Amsambl Musica Profana	
	ansambl Musica Profana, Mađarska	Uršulinska crkva
	program: Srednjoeuropska vokalna i instrumentalna glazba 17. stoljeća	
	Hrvatska glazbena baština	Stari grad
	program : Brevis et facilis psalmodum	
	Nonet Donum	Gornji Kneginec, crkva svete Marije Magdalene
30. rujna 2017.	koncert uz baroknu kavu	dvorac Trakošćan
	Hrvatski barokni ansambl	
	program: Barokna glazba tragom Zrinskih i Frankopana	Glazbena škola
	Nonet Donum	crkva svetog Florijana
	Capella Cracoviensis, Krakow	Ludbreg, dvorac Batthyany
1. listopada 2017.	program: J. S. Bac, M. J. Zebrowski	palača Sermage
	Ansambl Musica Profana	Prelog, Crkva svetog Jakoba
2. listopada 2017.	Svečana dodjela festivalskih nagrada	Gradska vijećnica
	Koncert nagrađivanih učenika Glazbene škole Varaždin	Varaždinska katedrala
5. listopada 2000.	David Geringas, violončelo, izvođenje Bachovih djela	katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije
6. listopada 2017.	Elena Roce, mezzosopran	Zlatar, Crkva uznesenja Blažene Djevice Marije
	Zoran Kelava, besjednik	
7. listopada 2017.	Elena Roce, mezzosopran	Vinica, Crkva svetog Marka
	Zoran Kelava, besjednik	
8. listopada 2017.	svečana misa zahvalnica	Varaždinska katedrala
	Elena Roce, mezzosopran	Sveti Juraj na Bregu, Župna crkva
	Zoran Kelava, besjednik	

Izvor: Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.) U: Fišer, E., ur.,
Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 272.-273.

Svečano otvorenje 47. Varaždinskih baroknih večeri prema Fišeru (2020)¹⁹ započelo je 22. rujna 2017. te je prikazano na programskoj tabeli 2. Svečano otvorenje održalo se u Varaždinskoj katedrali, a prikazano je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 47. Svečano otvorenje 47. Varaždinskih baroknih večeri - 22. rujna 2017.

Izvor: <https://www.klasika.hr/index.php?p=article&id=2416> (3.7.2024.)

Drugi dan održavanja manifestacije prema Fišeru (2020)¹⁹ održala se Glazbeno-književna večer te je i ona vidljiva na programskoj tabeli 2. Sljedeća fotografija prikazuje Glazbeno-književnu večer koja je prema Varaždinskim baroknim večerima (2024) predstavljena publici uz vodstvo mađarskog orguljaša i interpreta Bachovih djela Xavera Varnusa. Večer je publici predstavljena pod nazivom “Čovjek je ovdje nedostatan za ljubav“.

Fotografija 48. Glazbeno-književna večer, 47. Varaždinske barokne večeri - 23. rujna 2017.

Izvor: <https://vzaktualno.hr/glazbeno-knjizevna-vecer-uz-orgulje-varazdinske-katedrale/> (3.7.2024.)

Fišer (2020)¹⁹ navodi kako se treći dan održavanja manifestacije organizirao koncert uz baroknu kavu. Koncert se održao u palači Prašinski-Sermage 24. rujna te je vidljiv na programskom sadržaju u tabeli 2, a prikazan je na sljedećoj fotografiji. Prema Varaždinskim

¹⁹ Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.).U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

baroknim večerima (2024) koncert uz baroknu kavu postao je neizostavni dio programa manifestacije. Gosti mogu uživati uz franck kavu ukrašenu violinskim ključem te slušati i uživati u koncertima diljem grada i njegove okolice.

Fotografija 49. Koncert uz baroknu kavu - 24. rujna 2017.

Izvor:

https://vbv.hr/components/com_eventgallery/helpers/image.php?&width=1600&folder=24_09_2017&file=VBV_dan_treci-33.jpg

(3.7.2024.)

Koncert pod svijećama održao se prema Fišeru (2020)²⁰ sljedeći dan manifestacije, a događaj je prikazan na donjoj fotografiji. Koncert se održao u Starom gradu te je vidljiv u programskom sadržaju u tabeli 2.

Fotografija 50. Koncert pod svijećama - 25. rujna 2017.

Izvor:

https://vbv.hr/components/com_eventgallery/helpers/image.php?&width=1600&folder=25_09_2017&file=VBV_dan_cetvrti-6.jpg (3.7.2024.)

²⁰ Fišer, E. (2020) . Festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.).U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

Fotografija koja slijedi prikazuje prema Fišeru (2020)²¹, Varaždinski komorni orkestar koji je nastupio na Varaždinskim baroknim večerima u prostorijama crkve svetog Florijana. Koncert je održan 26. rujna 2017. te je prikazan u programskoj tabeli 2.

Fotografija 51. Varaždinski komorni orkestar - 26. rujna 2017.

Izvor:

https://vbv.hr/components/com_eventgallery/helpers/image.php?&width=1600&folder=26_09_2017&file=VBV_dan_peti-19.jpg (3.7.2024.)

Sljedeća fotografija prikazuje ansambl Musicu Profanu. Ansambl je prema Fišeru (2020)²¹ nastupio na više večeri tijekom održavanja manifestacije, a u trećem danu održavanja manifestacije nastupili su u Uršulinskoj crkvi. Prema Varaždinskim baroknim večerima (2024) ansambl promiče klasičnu glazbu te se bavi interpretacijom djela iz 16. i 18. stoljeća.

Fotografija 52. Ansambl Musica Profana - 29. rujna 2017.

Izvor:

https://vbv.hr/components/com_eventgallery/helpers/image.php?&width=1600&folder=29_09_2017&file=VBV_dan_osmi-9.jpg (3.7.2024.)

²¹ Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.).U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

Sljedeća fotografija prikazuje koncert nagrađivanih učenika Glazbene škole koji se održao prije svečane dodjele nagrada, a prema Fišeru (2020)²² učenici nastavljaju svoju tradiciju nastupanja na Varaždinskim baroknim večerima.

Fotografija 53. Koncert nagrađivanih učenika Glazbene škole Varaždin – 2. listopada 2017.

Izvor:https://vbv.hr/components/com_eventgallery/helpers/image.php?&width=1600&folder=01_10_2017&file=VBV_nagrade_zavrzni_koncert-30.jpg (3.7.2024.)

Svečana dodjela nagrada, koja se prema Fišeru (2020)²² organizira svake godine, na 47. Varaždinskim baroknim večerima 2017. godine, održala se 2. listopada, a prikazana je na sljedećoj fotografiji.

Fotografija 54. Svečana dodjela nagrada na 47. Varaždinskim baroknim večerima - 2. listopada 2017.

Izvor: https://vbv.hr/galerije-stranica/event/2017-godina/01_10_2017 (3.7.2024.)

²² Fišer, E. (2020). Festivalni programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.).U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.

5.0. Brojčani pokazatelji Varaždinskih baroknih večeri

Brojčani pokazatelji za tri uzastopne manifestacije pokazat će rast ili pad u odnosu na prethodne godine. Važno je napomenuti da prodane ulaznice nisu nužno pokazatelj stvarnih gostiju koji sudjeluju u manifestaciji. Isto tako kroz dane može varirati broj gostiju jer ne posjećuju svi program manifestacije svakodnevno. Prema podacima dobivenima kontaktiranjem Koncertnog ureda u Varaždinu (2024) cijena ulaznice varira s obzirom na izvođača i mjesto izvođenja, tako se karta može kupiti od 15 do 40 EUR.

Sljedeći brojčani pokazatelji prikazuju 51. Varaždinske barokne večeri koje su se odvijale u 2021. godini. Broj plasiranih ulaznica iznosio je 2.459, a prihod od istih iznosio je 5.573,03 EUR. Naredne 2022. godine tijekom 52. Varaždinskih baroknih večeri plasirano je 2.383 ulaznica, a prihod od istih iznosio je 8.032,85 EUR, što je za 2.459,82 EUR više nego prethodne godine. Zadnja promatrana godina bila je 2023. kada je plasirano 2.833 ulaznice, a prihod od prodanih ulaznica iznosio je 8.636,00 EUR što je od ove tri promatrane godine najbolji postignuti rezultat. Hrvatska turistička zajednica Varaždinske županije (2024), a za vrijeme trajanja 53. Varaždinskih baroknih večeri, u razdoblju od 22.9.-4.10.2023., navodi kako je ostvareno 1.405 dolazaka i 2.685 noćenja. Samim prikupljenim podacima možemo vidjeti kako je broj posjetitelja rastao, posebno u razdoblju između 2022. godine i 2023. što možemo prepisati padu straha od pandemije koronavirusa te povećanjem kulturnog motiva za putovanje turista.

6. ZAKLJUČAK

Varaždinske barokne večeri događaj su koji svake godine oduševljava i privlači brojne posjetitelje iz raznih dijelova svijeta. Ovaj festival, koji se održava u prekrasnom gradu Varaždinu, ima posebnu ulogu u očuvanju i promociji barokne glazbe. Istovremeno, festival pruža priliku za susret i suradnju umjetnika različitih generacija i stilova. Kroz godine, Varaždinske barokne večeri postale su simbol kulturnog bogatstva i tradicije Varaždina. Njihova posebnost leži u spoju povijesne arhitekture grada i vrhunskih glazbenih izvedbi, što stvara jedinstvenu atmosferu koja ostavlja snažan dojam na sve posjetitelje. Festival ne samo da čuva povijesnu baštinu, već i kontinuirano donosi svježinu kroz nove glazbene projekte i suradnje s međunarodnim umjetnicima.

Ovaj festival također ima značajan utjecaj na lokalnu zajednicu. Donosi povećanu turističku posjećenost, što pozitivno utječe na ekonomiju grada. Osim toga, Varaždinske barokne večeri pridonose kulturnom obrazovanju građana, posebice mladih, te potiču interes za klasičnu glazbu. Uključivanjem lokalnih glazbenika i mladih talenata u program, festival pomaže u razvoju glazbene scene i pruža priliku za afirmaciju novih umjetnika. Podrška lokalnih vlasti, sponzora i publike ključna je za uspjeh i kontinuirani rast festivala. Varaždinske barokne večeri pokazale su se kao događaj koji može uspješno spojiti tradiciju i suvremene elemente, stvarajući tako nešto novo i uzbudljivo svake godine. Ovaj pristup osigurava da festival ostane relevantan i privlačan širokoj publici. S obzirom na dosadašnje postignuće i entuzijizam svih uključenih, festival će i dalje biti važan dio kulturnog života ne samo Varaždina, već i šire regije. Njegov značaj prelazi granice Hrvatske, čineći ga međunarodno prepoznatljivim događajem.

U konačnici, Varaždinske barokne večeri nisu samo glazbeni festival; one su kulturni fenomen koji obogaćuje život grada, donosi radost svim posjetiteljima i potiče kulturnu razmjenu. Njihova važnost i utjecaj neprocjenjivi su, te čine jedinstveni turistički proizvod na ponos grada Varaždina nastavljajući tako tradiciju koja će ove godine proslaviti 54. godinu svojega postojanja.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

Bana Josipa Jelačića 22/a, Čakovec

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, internetskih i drugih izvora) bez pravilnog citiranja. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom i nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, EDINA ROJC (ime i prezime studenta) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću,

izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog rada pod naslovom

VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI

te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

Edina Rojc

(vlastoručni potpis)

LITERATURA:

1. 64. Glazbene večeri u svetom Donatu. 2024. O festivalu. Dostupno na: <https://www.donat-festival.com/hr/#about> . Datum posjete stranici: 8.7.2024.
2. Bobić, D. (2020.). Glazbeni festival europskog formata i umjetničkog dosega. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.8-11.
3. Cvitanović, Đ. (2006.). Samostanski kompleksi u povijesnoj jezgri Varaždina [Elektronički časopis]. Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin, No. 16-17. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/8700> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
4. EUR-Lex. Ugovor o funkcioniranju Europske unije, članak 167, broj dokumenta 12008E167. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:12008E167> Datum posjete stranici: 3.7.2024.
5. Europska unija. 2024. Hrvatska. Dostupno na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/croatia_hr . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
6. Festival melodije Istre i Kvarnera. 2024. Dostupno na: <https://www.festivalmik.com/> . Datum posjete stranici: 8.7.2024.
7. Fišer, E. (2020). Festivalski programi Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2020.). U: Fišer, E. ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.188-278.
8. Fišer, E. (2020). Klub mecena Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.71.-75.
9. Fišer, E. (2020). Prinosi hrvatskih ansambala Varaždinskim baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.170-185.
10. Fišer, E. (2020). Umjetnički i organizacijski prinosi Varaždinskim baroknim večerima – Utemeljitelji i istraživači Varaždinskih baroknih večeri. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.102-113.

11. Gotal, V. (2016). Vrednovanje tonskih zapisa s Varaždinskih baroknih večeri i drugih koncerata klasične glazbe te značenje njihova očuvanja kao glazbene baštine. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str. 135-158.
12. Grabar, I. (1998). Zaštita kulturne baštine Varaždinske županije [Elektronički časopis]. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, No. 10-11. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/clanak/19838> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
13. Horvat-Levaj, K. (2022). Barokne palače u Varaždinu. Zagreb: Artresor Naklada.
14. Hrvatska enciklopedija. 2013. – 2024. Barok. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/barok> . Datum posjete stranici: 15.7.2024.
15. Hrvatska enciklopedija. 2013. – 2024. Kultura. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kultura> . Datum posjete stranici: 12.7.2024.
16. Hrvatska enciklopedija. 2013. – 2024. Mecena. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/mecena> . Datum posjete stranici: 15.7.2024.
17. Hrvatska enciklopedija. 2013. – 2024. Moreška. Leksikografski zavod Miroslava Krleže. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/moreska> . Datum posjete stranici: 15.7.2024.
18. Hrvatska enciklopedija. 2013. - 2024. Sinjska alka. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sinjska-alka#:~:text=Sinjska%20alka%2C%20igra%20i%20obi%20C4%8Daj,izvodi%20prve%20nedje%20u%20kolovoju> . Datum posjete stranici: 15.7.2024.
19. Hrvatska enciklopedija. 2013. - 2024. Varaždin. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/varazdin> . Datum posjete stranici: 15.7.2024.
20. Hrvatska turistička zajednica. 1992. – 2024. Događanja. Dostupno na: <https://croatia.hr/hr-hr/dogadanja> . Datum posjete stranici: 8.7.2024.
21. Hrvatska turistička zajednica. 1992. – 2024. Regije. Dostupno na: <https://croatia.hr/hr-hr/regije> . Datum posjete stranici: 12.7.2024.

22. Hrvatska turistička zajednica. 1992. – 2024. Špancirfest. Dostupno na: <https://croatia.hr/hr-hr/dogadanja/spancirfest> . Datum posjete stranici: 20.7.2024.
23. Koncertni ured Varaždin – podaci dobiveni putem e-mail-a.
24. Krpan, E. (2016). Varaždinske barokne večeri – poslije 45 godina. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str. 121-128.
25. Krpan, E. (2020). Barokne večeri – životno djelo maestra Kranjčevića. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.24-31.
26. Krpan, E. (2020). Deset bogatih festivalskih godišta (1996.-2006.) U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.40-52.
27. Maričić, I., Maričić, N. (2020). Varaždinski glazbeni prinosi baroknim večerima. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 79.-84.
28. Martinčević, J. (2020). Dvadeset i pet godišta Varaždinskih baroknih večeri (1971.-1995.) U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.32-39.
29. Pančić-Kombol, T. (2006). Kulturno nasljeđe i turizam [Elektronički časopis]. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, No. 16-17. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/8702> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
30. Pauletta, D.; Lekić R. ; Dabo, K. (2022). Dobra praksa razvoja publike u hrvatskoj i uspješnosti kulturnih manifestacija [Elektronički časopis]. *Studia Polensia*, Vol. 11 No. 1. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/clanak/419387> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
31. Puhmajer, P. (2022). *Barokne palače u Varaždinu*. Zagreb: Artresor Naklada.
32. Rojnik, R. (2016). Međunarodna dimenzija festivala Varaždinske barokne večeri. *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str. 129-134.

33. Ruža, D. (2020.). Glazbena škola u Varaždinu i Varaždinske barokne večeri. U: Fišer, E., ur., *Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta*. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str.85-92.
34. Turistička zajednica Varaždinske županije – podaci dobiveni putem e-mail-a.
35. Turistička zajednica Varaždinske županije. 2024. Crkve i zvonici. Dostupno na: <https://www.turizam-vzz.hr/istrazite/kulturna-bastina/199-crkve-i-zvonici>. Datum posjete stranici: 15.7.2024.
36. UNESCO World Heritage Convention. 2024. Hrvatska. Dostupno na: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/hr> . Datum posjete stranici: 12.7.2024.
37. Van Der Wagen, L., Carlos, B. R. (2008.). *Event Management - upravljanje događajima*. Zagreb: Mate.
38. Varaždinske barokne večeri. 2017. Ansambl Musica Profana. Dostupno na: <https://vbv.hr/ansambl-musica-profana> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
39. Varaždinske barokne večeri. 2017. Glazbeno-književna večer uz orgulje Varaždinske katedrale obilježila prvu festivalsku subotu. Dostupno na: <https://vbv.hr/glazbeno-knjizevna-vecer-uz-orgulje-varazdinske-katedrale-obiljezila-prvu-festivalsku-subotu> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
40. Varaždinske barokne večeri. 2017. Koncerti uz baroknu kavu. Dostupno na: <https://vbv.hr/koncerti-uz-baroknu-kavu-2> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
41. Vargović, E., Huzjan, V. (2016.). Vrijednosti i značaj popratnih programa 45 festivalskih godišta Varaždinskih baroknih večeri (1971.-2015.). *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27, str. 169-234.
42. Vrtiprah, V. (2006.). Kulturni resursi kao činitelji turističke ponude u 21.stoljeću [Elektronički časopis]. *Ekonomski misao i praksa*, Vol. 15 No. 2. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/clanak/16373> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.
43. Vrtiprah V., Sentić S. (2018.). Događaji u funkciji boljeg plasmana turističke destinacije, primjer Dubrovnika [Elektronički časopis]. *Ekonomski misao i praksa*, Vol. 27 No. 1. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/202284> . Datum posjete stranici: 3.7.2024.

44. Weber, Z. (2020.). Festival u znaku zemalja-partnera (2007.-2020.) U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 53-70.

45. Weber, Z. (2020.). Varaždinski festival – plod sjajne glazbene tradicije baroknog grada. U: Fišer, E., ur., Varaždinske barokne večeri – 50 festivalskih godišta. Varaždin: Koncertni ured Varaždin, str. 18-23.

POPIS FOTOGRAFIJA:

Fotografija 1. Piazza da Cortona, Italija	vii
Fotografija 2. Španjolske stube, Rim	viii
Fotografija 3. Osljepljivanje Samsona	ix
Fotografija 4. Barokni kabinet (pozlaćeni)	ix
Fotografija 5. Stari grad Varaždin	x
Fotografija 6. Palača Erdődy.....	xi
Fotografija 7. Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije.....	xii
Fotografija 8. Isusovački samostan.....	xii
Fotografija 9. Crkva svetog Ivana Krstitelja.....	xiii
Fotografija 10. Toranj crkve svetog Ivana Krstitelja	xiii
Fotografija 11. Crkva rođenja Isusovog.....	xiv
Fotografija 12. Kapucinska crkva	xiv
Fotografija 13. Crkva svetog Nikole.....	xv
Fotografija 14. Pavlinski majur.....	xv
Fotografija 15. Prikaz jednorizalitne građevine	xvii
Fotografija 16. Palača Drašković	xviii
Fotografija 17. Palača Zagrebačkog kaptola.....	xviii
Fotografija 18. Prikaz trorizalitne građevine	xix
Fotografija 19. Palača Varaždinske županije.....	xix
Fotografija 20. Prikaz građevine s erkerom	xix
Fotografija 21. Palača Patačić	xx
Fotografija 22. Palača Prašinski-Sermage	xx
Fotografija 23. Prikaz građevine s tornjem	xxi
Fotografija 24. Gradska vijećnica	xxi
Fotografija 25. Štukatura	xxii
Fotografija 26. Drvena vrata s mehanizmom za zaključavanje	xxii
Fotografija 27. Barokna peć.....	xxiii
Fotografija 28. Parket.....	xxiii
Fotografija 29. Plakat za prve Varaždinske barokne večeri	xxv
Fotografija 30. Pozivnica za druge Varaždinske barokne večeri.....	xxvi
Fotografija 31. Varaždinske barokne večeri, 1991.	xxvii
Fotografija 32. Lovro Županović	xxix
Fotografija 33. Ladislav Šaban	xxix
Fotografija 34. Vladimir Kranjčević.....	xxx
Fotografija 35. Varaždinski komorni orkestar	xxxi
Fotografija 36. Varaždinski barokni ansambl.....	xxxii
Fotografija 37. Zagrebački solisti	xxxii
Fotografija 38. Hrvatski barokni ansambl	xxxiii
Fotografija 39. Akademski zbor Ivan Goran Kovačić	xxxiii

Fotografija 40. Chorus Angelicus	xxxiv
Fotografija 41. Glazbena škola na Varaždinskim baroknim večerima	xxxvi
Fotografija 42. Otvorenje Varaždinskih baroknih večeri u suradnji s Japanom.....	xxxix
Fotografija 43. Klub mecena Varaždinskih baroknih večeri	xli
Fotografija 44. Izložba cvijeća.....	xlii
Fotografija 45. Znanstveni skup, 1979. godine.....	xliii
Fotografija 46. Vatromet za potrebe održavanja 50. Varaždinskih baroknih večeri	xliv
Fotografija 47. Svečano otvorenje 47. Varaždinskih baroknih večeri - 22. rujna 2017.	xlvi
Fotografija 48. Glazbeno-književna večer, 47. Varaždinske barokne večeri - 23. rujna 2017.	xlvi
Fotografija 49. Koncert uz baroknu kavu - 24. rujna 2017.....	xlix
Fotografija 50. Koncert pod svijećama - 25. rujna 2017.	xlix
Fotografija 51. Varaždinski komorni orkestar - 26. rujna 2017.	l
Fotografija 52. Ansambl Musica Profana - 29. rujna 2017.....	l
Fotografija 53. Koncert nagrađivanih učenika Glazbene škole Varaždin – 2. listopada 2017..	li
Fotografija 54. Svečana dodjela nagrada na 47. Varaždinskim baroknim večerima - 2. listopada 2017.	li

POPIS TABLICA:

Tabela 1. Program 30. Varaždinskih baroknih večeri, 2000. godine.....	xliv
Tabela 2. Program 47. Varaždinskih baroknih večeri, 2017. godine.....	xlvi